Lastavica lektira

PRIČE O LJUDIMA I ŽIVOTINJAMA

Glavni i odgovorni urednik: AHMET HROMADŽIĆ

IZDAVAČKO PREDUZEĆE
»VESELIN MASLEŠA«
SARAJEVO

PRIČE O LJUDIMA I ŽIVOTINJAMA

IZBOR ZA NIŽE RAZREDE OSNOVNE ŠKOLE (II, III i IV RAZRED)

SARAJEVO
1975.

Priredio:
MIRKO PETROVIĆ

Urednik za školsku lektiru: NEVZETA OSMANBEGOVIĆ

Naslovna strana i ilustracije: DOBRINKA PETRONIĆ

PRIJATELJ I NEPRIJATELJ

Nesreća zadesila prepelicu. Zapalila joj se kuća.

Doletjela sjenica da vidi što se dogodilo.

— Tako ti i treba kad ne paziš! — reče sjenica i u vatru baci suvu travku.

Odnekud doleti i lastavica. U kljunu je donijela kap vode pa je ispusti u vatru.

Od suve travke, što ju je u vatru bacila sjenica, vatra nije bila veća. Niti je od kapljice vode, što ju je ispustila lastavica, vatra bila manja. No zato je prepelica znala ko joj je prijatelj, a ko neprijatelj.

Kazahstanska narodna pripovijetka

TETA LIJA I VUK

Trčala lisica putem. Kad vidje kako ide jedan starac i vozi pune seonice ribe. Zaželje lisica ribicu. Potrča ona naprijed i prući se nasred puta, kao da je mrtva.

Starac priđe, a ona se i ne miče. Gurnu je štapom, a ona se ne mrdnu.

»Uh, ala će stara imati divan okovratnik na bundi!« — pomisli starac.

Uze on lisicu, stavi je na saonice, a sam pođe ispred saonica.

A lisica je baš to i htjela. Osvrte se i poče tiho ribu sa saonica da baca. Sve ribu po ribu, sve ribu po ribu. Pobaca svu ribu i sama siđe.

Stigao starac kući i reče:

— Eh, stara, kakav sam ti okovratnik donio!

— A gdje je?

— Tamo, na saonicama, i riba i okovratnik. Idi i uzmi!

Priđe starica saonicama, gleda — nema ni okovratnika, ni ribe.

Vrati se ona u kuću i reče:

— Na saonicama, osim rogožine,[1]) ničeg drugog nema.

Tada se starac dosjeti da lisica nije bila mrtva. Bi mu krivo, ali ne mogade ništa da učini.

A lisica za to vrijeme svu ribu na gomilu sakupila, sjela i jede.

Naiđe vuk i priđe joj:

— Zdravo, lijo!

— Zdravo, vujo!

— Daj mi ribe!

Lisica otkide ribi glavu i baci vuku.

— Oh, lijo, al' je lijepo, daj mi još.

— Vidi ti njega! Ulovi sam, pa ćeš jesti.

— Ali ja ne umijem!

— Kako ne umiješ! Vidiš kako sam ja nalovila. Idi na rijeku, pusti rep u vodu, sjedi i govori: »Lovi se, lovi, ribice, velika i mala! Lovi se, lovi, ribice, velika i mala!« I riba će ti se sama na rep kačiti. Što duže sjediš, više uloviš!

Otrča vuk na rijeku, pusti rep kroz rupu na ledu, sjedi i govori:

[1]) rogožina — hasura, od barske trske ispletena prostirka

— Lovi se, lovi, ribice, velika i mala! Lovi se, lovi, ribice, velika i mala!

A lisica dotrčala, oblijeće oko vuka i govori:

— Mrzni se, mrzni, vučji repu! Mrzni se, mrzni, vučji repu!

A vuk govori:

— Lovi se, lovi, ribice, velika i mala!

A lisica:

— Mrzni se, mrzni, vučji repu!

— Što ti to, lijo, govoriš? — upita je vuk.

— To ti ja, vujo, pomažem: ribu ti na rep nagonim.

— Hvala ti, lijo!

— Nema na čemu, vujo!

A mraz sve jače i jače steže. Vučji rep se zamrznuo.

Lisica viče:

— Vuci sada!

Povuče vuk rep, ali ga ne može izvaditi! »Uh, koliko se ribe nahvatalo, ne mogu je ni izvući!« pomisli on. Pogleda oko sebe, htjede liju u pomoć zvati, a od nje ni traga ni glasa — pobjegla.

Cijelu noć provede vuk na rijeci — ne mogaše rep izvući.

U zoru stigle žene na rijeku po vodu.

Kada ugledaše vuka, povikaše:

— Vuk, vuk! Udri ga! Udri ga!

Pritrčaše i stadoše tući vuka: neka obramicom,[2]) neka vedrom, a neke čime su stigle.

Vuk da poleti ovamo, da poleti onamo — ne može. Skakao, skakao, otimao se, sebi rep otkide i dade se u bjekstvo.

»Čekaj samo, lijo, platiću ja tebi!« mišljaše vuk.

[2]) obramica — dugačko drvo koje se nosi preko ramena, a na oba kraja se objese posude sa vodom.

A lisica, kad je pojela svu ribu, zaželje da se još nečega domogne.

Uvuče se ona u kolibu gdje je domaćica palačinke zamijesila, i glavačke upade u tijesto. Od tijesta joj se ni oči ni uši ne vide. Izvuče se lisica iz kolibe i trk u šumu . . .

Trči ona, a u susret joj vuk dolazi.

— Tako si me naučila ribu da lovim?! — povika on. — Isprebijaše me, osakatiše, rep mi otkinuše!

— Eh, vujo, moj vujo! — reče lisica. — Tebi su samo rep otkinuli, a meni su glavu razbili. Vidiš, jedva se vučem!

— Zaista, kud možeš takva da ideš! Uzjaši mene, pa ću te ja odnijeti — reče vuk.

Sjede lisica vuku na leđa, te je on odnese.

Jaše lija vuka i tiho govori:

— Bijen nebijenog nosi! Bijen nebijenog nosi!

— Šta ti to lijo, govoriš? — upita je vuk.

— Ja vujo, kažem: »Bijen bijenog nosi.«

— Tako, lijo, tako!

Donese vuk lisicu do njene jazbine,[3]) skoči ona u nju i stade se vuku podsmijevati:

— Nema vuk mozga, ni pameti.

Ruska nar. pripovijetka

VRAPČEV POKLON

U nekom selu živjela jedna starica veoma dobra srca. Jednog jutra ugleda ona kako čitavo jato vrabaca veselo skakuće po njenoj bašti. Baš tada neka nevaljala djeca,

---

[3]) jazbina — jama u zemlji u kojoj se skriva životinje.

prolazeći pored bašte, opaziše vrapce i počeše da ih gađaju kamenicama.

Vrapci se poplašiše i prhnuše uvis. Odletjeli su svi sem jednog. Poveći kamen pogodio je vrapca i slomio mu krilo. Zato on nije mogao da odleti sa ostalima.

— Oh, jadni vrapčiću! — uzviknu starica, istrča iz kuće i podiže vrapca.

Mnogo dana brinula se starica o malome vrapcu. Napravila mu je i gnijezdo i previjala ranjeno krilo. I svaki dan ga je hranila pirinčem i slatkim povrćem. Najzad je vrabac potpuno ozdravio.

Onda starica iznese vrapca napolje i pusti ga da odleti — Sada ti je sasvim dobro — reče ona. — Ozdravio si i sada možeš odletjeli svojoj kući.

Vrabac je poletio i tri puta napravio krug oko bakine glave: »Dživ-dživ, dživ-dživ, dživ-dživ«. Izgledao je veoma, veoma srećan. A onda poletje visoko u nebo i izgubi se u daljini.

Poslije nekoliko dana starica je sjedjela u trijemu i nešto krpila. Iznenada isti onaj vrapčić doletje k njoj i spusti se na njen skut. U kljunu je nešto nosio. Spustio je to tačno pred staricu. A onda opet odletio.

Starica pogleda pažljivo i vidje da joj je vrabac donio sjemenku od tikve.

— Gle, gle — reče starica. — Ko je ikad vidio tako učtivog vrapčića? Donio mi poklon da mi zahvali što sam ga njegovala.

I tako starica posadi tikvino sjeme u svojoj bašti. Poslije nekoliko dana sjemenka proklija. Vriježa[4]) je rasla vrlo brzo. A onda se ubrzo na vriježi pojaviše krupne tikve.

---

[4]) vriježa — stabljika koja se kod nekih biljaka pruža po zemlji (tikva, krastavac, lubenica).

Kada su tikve sazrele, starica otkide nekoliko. Htjela je da ih skuva i proba, ali nije ni sanjala da su tako slatke. Nikad još nije jela tako ukusne tikve. Veći broj tikava pokloni ona susjedima i svi se složiše da su zaista veoma slatke.

Najzad na vriježi ostade svega nekoliko tikava. Starica odluči da ih osuši, da joj poslije budu umjesto testija. I tako ih ona ostavi na suncu sve dok se tikve sasvim ne osušiše. Kada je izašla u baštu da ih uzme, veoma se

iznenadila opazivši da je jedna tikva mnogo teža od ostalih. Starica je potrese i začu kako u tikvi nešto zvecka.

»O, šta li može biti u ovoj tikvi?« — Ona uze nož i isiječe mali otvor kod peteljke. Zatim okrete tikvu i zatrese je.

Čitava rijeka očišćenog pirinča poteče iz tikve. Zrna su padala i padala sve dok se kraj staričinih nogu ne napravi velika gomila pirinča. Bio je to veoma lijep bijeli pirinač, kakav se veoma cijeni u Japanu, gdje ljudi gotovo uz svako jelo jedu pirinač umjesto hljeba ili krompira.

Ko god bi vidio taj pirinač, veoma bi se začudio otkud tolika gomila može izaći iz jedne male tikve. A kada su ga probali, ljudi rekoše da je to najslađi pirinač.

Poslije toga starica je svaki dan istresala čitavu gomilu pirinča iz tikve i poklanjala ga siromašnim susjedima koji nisu imali dovoljno hrane.

I tako su svi bili veoma srećni, ali je starica bila najradosnija. Voljela je da pomaže drugima, a sad je imala dovoljno pirinča da pomogne svima kojima je to bilo potrebno. Dijeleći pirinač, starica se smiješila i govorila:

— A, šta kažete, zar nam onaj vrapčić nije donio divan poklon?

Japanska nar. pripovijetka

LISICA SUDIJA

Pošli jednom skupa divlja mačka i ris. Išli i na šumskoj stazi našli parče mesa.

— Ja sam ga našao! — povika ris.

— Ne, nego ja! — povika divlja mačka.

— Ja sam ga prvi vidio! — rasrdi se ris.

— Ne, ja sam ga prva vidjela — tvrdila je divlja mačka.

Dugo su se tako raspravljali, nikako nisu mogli da se sporazumiju. Ris na kraju reče:

— Hajdemo do lisice. Neka nam ona presudi.

Kad lisica sasluša risa i divlju mačku, reče:

— To parče treba podijeliti na dva jednaka dijela; jedan dio treba da uzme ris, a drugi divlja mačka.

Rekavši to, lisica podijeli parče na dva jednaka dijela.

— U mačke je veće parče! — primijeti ris.

— Evo, poravnaću — reče lisica i odgrize od mačkinog dijela poveliki zalogaj.

— Sada je u risa veće parče — primijeti divlja mačka.

— Evo, i njegov ću dio malo smanjiti. — I lisica odgrize dobar komad mesa od risovog dijela. Onda se pokaza da je mačkino parče ipak veće, te lisica morade ponovo da malo odgrize. Tako je lisica ravnala komade mesa sve dok sve nije pojela, a risu i mački ne ostade ništa.

Korejska nar. pripovijetka

MUDROST SVIJETA

Jednom je kornjača pomislila da ne bi bilo loše kad bi zagospodarila svim mudrostima koliko god ih ima na svijetu i kad bi tako postala jedino mudro biće na svijetu. Tako mudro da bi joj se svi obraćali, čak i kralj i njegovi savjetnici kad bi htjeli da riješe neko teško pitanje.

I kornjača se prihvatila posla i počela skupljati mudrost. Svaku koju bi našla, strpala bi u tikvu i otvor na tikvi zatvorila gužvom od lišća.

Kada je pomislila da je sakupila svu mudrost, ona odluči da tikvu punu mudrosti okači na vrh najvišeg drveta kako se do nje niko ne bi mogao da popne.

Kornjača uveza grlić tikve tankim konopcem, slobodne krajeve veže u čvor i konopac prebaci oko vrata tako da joj se tikva klatila na trbuhu. Zatim pokuša da se uspne na drvo, ali primijeti da joj je to nemoguće jer joj tikva smeta. Pokušala je i ovako, i onako, ali sve je bilo uzalud. Odjednom začu kako joj se neko smije iza leđa. Okrenu se i opazi lovca.

— Draga moja — reče lovac — ako misliš da se uspneš na drvo moraš tikvu vezati na leđa.

Kad je čula ovako mudar savjet, kornjača uvidje da na zemlji ima još mudrosti. A ona je mislila da je sva mudrost ovoga svijeta u njenoj tikvi!

Ljutila se što je uzalud traćila vrijeme skupljajući mudrost. Od ljutnje tresnu tikvom o zemlju. Tikva se raspade, a mudrosti se raspršiše u sitne komade i razletješe na sve strane.

Eto zašto svaki onaj, koji hoće da traži, može naći zrnce mudrosti.

Nigerijska nar. pripovijetka

KUĆNI I POLJSKI MIŠ

Dok je neki miš grickao pogaču sira u ostavi, tako se silno prepade od mačke koja je živjela u toj kući, da se, i sam ne znajući kako, nađe u vrtu.

U vrtu se prestravljeni miš sakri ispod salate i zamisli se. Dok je razmišljao o svemu i svačemu, sjeti se da mu je jednom njegov pokojni otac pričao o nekom svom kumu, poljskom mišu, koji je prebivao u tom vrtu ispod smokve. Mišić se ustumara po vrtu, nađe rupu tog kuma i uđe.

A kum njegovog oca je već bio uginuo, ali je za sobom ostavio sina. Oni se upoznaše, i poljski miš kućnom mišu ukaza tolike počasti da ovaj dva dana smetnu s uma i ostavu, i sir, i mačku.

Ali trećeg dana, pošto se zasiti mirisa repe, reče:

— Kume, vrijeme je da te oslobodim i odem.

— Zašto, kume? Ostani bar još jedan dan!

— Ne mogu, kume, čekaju me kod kuće.

— Ko te čeka?

— Jedan stric... Nego, znaš šta: predlažem ti da pođeš sa mnom. Zajedno ćemo ručati, a onda se možeš vratiti.

Poljski miš još nikad nije bio kod nekog kućnog miša, pa iz puke radoznalosti prihvati poziv. I tako kumovi krenuše.

Kad iziđoše iz bašte, popeše se sjenicom[5]) i kroz jedan prozorčić uđoše u ostavu.

— Kakva otmena kuća! — zapanji se poljski miš. — Kakav primamljiv miris!

— Samo siđi, kume, nemoj da se ustežeš: ponašaj se kao da si kod svoje kuće.

— Hvala, kume. Znaš, meni je ovo strana sredina, pa se bojim da ću zalutati i neću umjeti da se vratim. Biće bolje da ostanem ovdje, na prozoru...

— Onda me pričekaj — reče kućni miš i sam siđe s prozora.

---

[5]) sjenica — hladnjak u bašti ili uz kuću (od riječi hlad sjena)

Ali, dok se prikradao jednom parčetu slanine, spazi ga mačak, skoči na njega i ščepa ga.

— Ciju! ... Ciju! ... — zapomagao je jadnik.

Poljskom mišu poče strahovito da lupa srce. I on se prisjeti: »Šta je ono maločas kazao!? Da ga čeka stric! Eto mu sad tog njegovog strica! Lijepo ga je dočekao! Ako je njega, bratanca, ovako dočekao, kako li bi tek dočekao mene, kad me uopšte ne poznaje!«

I s prozora skoči pa brzo pobježe natrag u baštu.

Italijanska nar. pripovijetka

GOLOGLAVI

Sup[6]) je nekada bio tiha i mirna ptica. Perje mu je bilo gusto i jako, ali mu je na glavi raslo samo jedno jedino pero, pa mu je glava bila skoro potpuno gola. Jednom sup ugleda svoj lik u prozračnoj vodi jezera i mnogo se rastuži.

Šumske ptice se sažale na supa pa svaka od njih iščupa po jedno svoje pero i odnese ga supu. Perja je bilo toliko da sup njime prekri glavu. Tako sup postade najljepša ptica u šumi, jer niko nije imao na glavi toliko raznobojnog perja koliko on. Pogordi se sup i stade letjeti od šume do šume svuda se hvaleći svojom ljepotom. Čak se smijao ostalim pticama:

— Kako ste ružne! Kako imate malo perja na glavi!

Iz dana u dan sup je bivao sve nadmeniji. A jednoga dana proglasi sebe za cara svih ptica.

---

[6]) sup — vrsta orla

— Od danas — rekne on — sve ptice moraju da me poštuju i da ispunjavaju moje želje.

Ptice se tada rasrde, jurnu na supa pa mu počupaju sve perje koje mu bjehu podarile. Sup čak ostade i bez onog jednog jedinog pera koje je nekada imao na glavi; sada postade još ružniji nego što je bio ranije — jer su mu ptice, u bijesu počupale i njegovo perje na vratu; postade i gološijan.

Sada sup živi bez perja na glavi i vratu i on je zao. Čim ugleda kakvu pticu, juri na nju: on se sveti pticama za ono što su mu učinile u davna vremena.

Burmanska nar. pripovijetka

KORMORAN I GAVKA

U ono vrijeme kad se pticama dijelilo perje, bude određeno da najmekše perje dobije ili kormoran[7]) ili gavka[8]). Njima dvoma ostavljeno je da po svojoj slobodnoj ocjeni presude ko ima više prava na to da se najbujnijim i najmekšim paperjem koristi. Ne bude li između njih došlo do sporazuma, onda ga neće dobiti ni kormoran ni gavka, nego će najmekše paperje, po višoj odredbi biti dodijeljeno kojoj drugoj plovuši.

Dugo su se kormoran i gavka prepirali oko toga kome je od njih dvoje ovakvo paperje nužnije.

Kormoran je govorio kako pati od nezasitljivosti, a pošto se hrani samo ribom, nikad — tako reći — ni ne

7) kormoran — morski gavran, crni pelikan (ptica koja se hrani samo ribom).

8) gavka — vrsta ptice plovuše.

izlazi iz vode. Bez obilja toplog paperja bio bi u stalnoj opasnosti da od hladne vode nazebe i žalosno skonča.

Gavka je na to odgovarala kako joj je znano da on spada u najveće gladnice među pticama, ali da ona za to nije ni najmanje kriva. Osim toga, on živi ne samo u hladnim nego i toplim vodama, a u toplim vodama najbujnije paperje bilo bi mu više na smetnji, negoli od vajde. Drugačije je s njom: ona živi samo u vodama studenog sjevera i nijednoj ptici u svemu ptičijem carstvu nije bujno paperje tako neophodno kao njoj — da bi je u svijetu svirepe hladnoće održavalo u životu.

— Na pustim stijenama — govorila je gavka — od čega ću da svijem gnijezdo i obezbijedim toplu postelju svojim ptićima ako ne budem imala obilje sopstvenog paperja?

Tako su se kormoran i gavka prepirali i nadgovarali od jutra do mraka, i nijedno od njih ne htjede da popusti. Ali da ne bi došlo do najgorega, to jest do toga da ga ne dobije ni on ni ona, slože se, naposljetku, da svoj spor ovako privedu kraju: neka paperje pripadne onom od njih dvoje ko sutra prvi ugleda sunce.

Kormoran je dobro znao da nije nimalo lakosan i da se vrlo teško budi iz sna. I, bojeći se da se neće probuditi prije zore, riješi da ne spava; mislio je da paperja radi vrijedi prebdjeti jednu noć. I poče se gorditi u sebi: on, kormoran, koga su druge ptice već nazivale čmavalom, provešće, eto, cijelu bogovetnu noć u bdjenju.

Prvi dio noći bio mu je snošljiv ali, što dalje, sve mu je teže padala nesanica. Ipak je nekako ostao polubudan. I čim su se ukazali prvi znaci svitanja, kriknu radosno:

— Sviće! Sviće!

Svitalo je, ali se sunce još nije vidjelo.

Na njegov krik gavka se probudi. Ona se već bila dobro ispavala. A kormoran je bio toliko sanjiv da su

mu se oči same sklopile, i to baš onda kada je bilo najvažnije da bude budan, kad se sunce podiže toliko da se mogao vidjeti cijeli njegov krug, gavka uzviknu iz svega glasa:

— Sunce! Sunce!

Premoreni kormoran je spavao, spavao...

I tako gavka dobije paperje jer je prva ugledala sunce, a ne samo kako sviće dan.

Islandska nar. pripovijetka

ZEC PREPLAŠIO TIGRA

Jednom zec sreo slona. Oči u slona bile su žalosne, prežalosne, pa ga zec upita:

— Što je s tobom, striče? Zašto su ti oči tako tužne?

— A čemu da se radujem kad danas moram umrijeje? — tiho će slon.

Zec nije mogao da povjeruje u to što je čuo:

— Zar ti da umreš, striče? Pa ti si zdrav i snažan!

— Sve je to zbog tigra — objasni slon i tako duboko uzdahnu da zec samo što ne zaplaka od žalosti. — Da, sve je to zbog tigra. Naredio mi je da u podne budem na pojilu. Tamo će me pojesti.

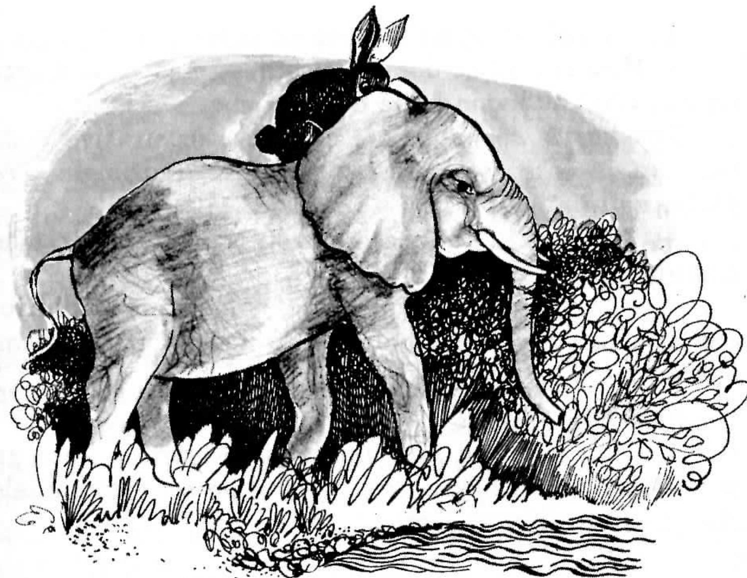
I jadni slon pokunjeno spusti glavu. Surla mu je dotakla zemlju.

— Baš se imaš koga da bojiš! Ma, kakav tigar! — kliknu zec. — Poslušaj mene i sve će biti dobro!

— Šta treba da uradim? — upita slon.

— Podigni me i smjesti među svoje uši — reče zec.

Slon uradi kako mu je zec rekao.

— A sad idemo na pojilo — odlučno će zec. — I zapamti: kad te udarim šapom po glavi, padni i pretvaraj se kao da si mrtav.

— Biće kako si rekao — odgovori slon i oni krenuše.

Tek što je slon stigao na obalu potoka, kad evo tigra. Čim ga je opazio, zec poče da grize slona za uvo. Slon to, naravno, nije ni osjetio. A zec povika:

— Ništa ne valja ovo meso!

Zatim zec skoči slonu na vrat ponovo ga ugrize i povika:

— Uh, kako je neukusno meso slona! Bolje će biti da od slonove kože napravim prostirač za moje zečiće!

I zec udari slona šapom po glavi. Slon se, kao da je gromom pogođen, svali na zemlju i prući kao da je mrtav.

Prestrašio se tigar. Nije ni čudo: kako li mora da je snažna ta životinja koja jednim udarcem obara slona!

A zec skoči sa slona, okrene se tigru.

— Napokon ću se dobro najesti! — poviče. — Tigrovo meso je kudikamo bolje od slonovog.

I podigavši se na zadnje šape zec neustrašivo pođe na tigra. A ovaj, sav užasnut, pobježe u džunglu. Zec poviče za njim:

— Bježi, bježi! Ali nećeš umaći! Naći ću ja već tebe u ovoj šumi.

Uvukao se tigar u svoj brlog,[9]) odahnuo i odlučio: »Sa takvim čudovištem bolje je da se više ne sretnem. Još danas ću se preseliti u drugi kraj.«

Tako je i učinio.

... Slon je svima zvijerima u šumi ispričao kako ga je spasao hrabri i lukavi zec. I zvijeri su se dugo smijale glupom i strašljivom tigru.

Vijetnamska nar. pripovijetka

ČEŠLJUGARKA

Neki siromašan gorštak[10]) zarađivao ponešto novca hvatanjem ptica. I njegov mali sin, dječak kome je bilo jedanaest godina, veoma je uživao u tome da hvata ptice i često je sam odlazio sa zamkom, pa katkad koju malu pticu i uhvatio.

Jednom, kad je sakriven blizu postavljene zamke uzalud čekao cijelo jutro, doleti jedna češljugarka i sleti mirno na prutić s lijepkom. Još ona nije ni trgnula noge, kad dječak pritrča, skide je s lijepka, odnese kući i pusti

---

[9]) brlog — jama u zemlji u kojoj se sakrivaju neke životinje.
[10]) gorštak — čovjek koji živi na planini, u gori.

u kavez koji okači na zid. U kavez je, naravno, metnuo najprije maka i vode.

Sutradan ujutro kad je dječak, spremajući za ptice sjemenke i svježu vodu, došao do češljugarkina kaveza, nađe u njemu zlatno jaje. Izvadi jaje i uveče ga da ocu. E, to je bilo radosno veče u porodici! Sutradan odnese gorštak jednom zlataru to jaje od čistog zlata i dobije za nj grdno mnogo novca.

Svakoga dana snijela je češljugarka po jedno zlatno jaje, i tako je to teklo četvrt godine. Poslije toga češljugarka odjednom progovori i reče:

— Za sve ovo vrijeme snijela sam svaki dan po jedno zlatno jaje, i vi ste se tako veoma obogatili. Sad vas moram ostaviti. Pustite me da odletim i nemojte više da hvatate ptice, inače će vam svega toga bogatstva, što ste ga stekli mojim zlatnim jajima, nestati kao da ga nikad nije ni bilo.

Oni na to puste pticu i ona odleti. Gorštakova porodica ostala je bogata jer su svi njezini članovi poslušali češljugarkine riječi i nisu više postavljali pticama zamke.

Njemačka nar. pripovijetka

PAS I GAZELA

Jednom lovački pas jurio gazelu.

— Nikad me nećeš stići — reče mu gazela.

— Zašto neću? — upita pas.

— Zato što ja bježim da bih spasila svoj život, a ti juriš da bi zadovoljio svoga gospodara — odgovori mu gazela.

Sirijska nar. pripovijetka

PAS I LISICA

Pas uhvati lisicu, a lisica mu reče:

— Nisi me uhvatio zahvaljujući svojoj snazi, već zahvaljujući mojoj slabosti. Ako sumnjaš u ovo što sam rekla, idi i pokušaj da uhvatiš vuka.

Sirijska nar. pripovijetka

VELIKO PUTOVANJE MALOG MIŠA

Jednom pođe mišić na put. Baka-mišica ispeče mu za put lepinju i isprati ga sve do izlaska iz rupe.

Mišić je iz rupe izišao rano ujutro, a vratio se uveče.

— Oh, bako, — povika mišić, — ja sam najjači, najvještiji i najhrabriji, a to do sada nisam znao.

— A kako si to saznao? — upita baka.

— Ovako . . . — poče mišić da priča. — Izišao sam iz rupe i išao, išao pa tako došao do mora. More veliko, preveliko, talasi se po njemu valjaju, ali ja se ne uplaših, skočih u vodu i preplivah more. I sam sam se čudio kako sam dobro plivao.

— A gdje se nalazi to tvoje more?

— Lijevo od naše rupe.

— Znam, dobro znam to more. Nedavno je tuda prolazio jelen, trupnuo nogom i njegov se trag ispunio vodom.

— Slušaj šta je dalje bilo — nastavi mišić. — Osuših se na suncu, pa se uputih dalje. Odjednom vidim preda mnom visoka, previsoka planina. Drveće na njoj dodiruje oblake. Pomislih: »Neću da obilazim planinu«, pa

se zatrčah i skočih. Tako preskočim planinu, pa se začudih koliko visoko mogu da skočim.

— I planinu tvoju znam — reče baka-mišica. — To je panjić obrastao travom.

Mišić uzdahnu, pa nastavi da priča:

— Idem dalje i vidim da se tuku dva medvjeda: bijeli i mrki. Tuku se medvjedi, jedan drugom kosti lome, ali ja se ne uplaših, već se bacih između njih i razdvojih ih. Zaista se začudih kako sam ja sam sa dva medvjeda izišao na kraj.

Baka se malo zamisli.

— Znam koji su to bili tvoji medvjedi; to su bili bijeli moljac i crna muva.

Mišić tada gorko zaplaka:

— To znači da nisam ni jak, ni vješt, ni hrabar. Preplivao sam baricu, preskočio panjić, razdvojio moljca i muvu — i to je sve!

Baka se nasmija i reče:

— Za tako malog mišića kao što si ti i barica je more, i panjić je planina, i moljac i muva su medvjedi! Svega toga se nisi uplašio i zato si: najjači, najvještiji i najhrabriji!

Eskimska nar. pripovijetka

BIJELO MAGARENCE

U Argentini živjelo nekad nekakvo bijelo magarence. Bilo je potpuno bijelo, duge dlake i tako sićušno da su mnogi mislili da je to neka igračka.

Ali vlasnik tog magarenceta, neki bogat i surov čovjek, kome takvo magarence nije bilo potrebno, riješi da ga proda.

Osjetivši šta namjerava da učini njegov gospodar, bijelo magarence odluči da noću pobjegne iz štale i ode nekud.

Rečeno — učinjeno! Magarence se zaleti, jurne na vrata, razvali ih i ode bez traga i glasa. Čitavu noć skitalo je po gradu, tiho išlo iz ulice u ulicu, odmaralo se po dvorištima i vrtovima, pa najzad dođe do nekakve prodavnice dječjih igračaka. Šta sve nije bilo tamo! Mali slonovi, lutke s velikim očima, srebrne i zlatne trube, mala željeznica, konjići s dugom grivom.

Magarence mislilo, mislio pa — pravo u izlog! Sve igračke se mnogo obradovaše, a i magarence se obradova što će biti u društvu igračaka. Osjećalo se kao u rođenoj kući.

Ujutru dođe trgovac i otvori prodavnicu.

— Pazi, neka nova igračka! — iznenadi se on. — Valjda je ranije nisam primijetio — reče pa odmah okači magarencetu oko vrata hartiju sa ispisanom cijenom. I, što je najvažnije, cijena ne bješe previsoka.

Od toga dana pred izlogom se tiskalo malo i veliko. Dječaci i djevojčice zapljeskali bi oduševljeno čim bi ugledali novu divnu igračku. A magarence je bilo gordo i srećno.

Jedne večeri uđe u radnju neki dječak sa majkom. Taj dječak se zvao Kokori. Čim opazi u izlogu divno magarence, Kokori se mnogo oduševi. I reče majci:

— Majko, nikada nisam ni pomislio da na svijetu postoji tako lijepo magarence.

A njegova majka će tužno reći:

— Eh, Kokori, mi imamo malo para za njega.

Te noći Kokori dugo nije zaspao.

Kad su primijetili da im sin toliko žali za magarencetom, otac i majka se dogovoriše da uzmu sav novac koji su imali, pa čak i da malo posude od susjeda. Onda rekoše Kokoriju da ga čeka veliko iznenađenje.

Čim su mu kupili bijelo magarence, Kokori zaželje da ga uhvati za uzde i da ga povede kući. Ali, odjednom, magarence obuze nekakav inat. Niko nije shvatio u čemu je stvar, samo se Kokori dosjetio — magarence je željelo da ga Kokori uzjaše.

I Kokori, na zavist ostale djece, gordo je jahao do kuće lijepo i malo bijelo magarence koje je imalo dugu i finu dlaku.

Argentinska nar. pripovijetka

L A Ž

Živjeli šakal i hijena. Obično bi šakal, protežući se, govorio:

— Laž može da nanese veći bol od koplja.

A hijena je odgovarala:

— Ne, nisi u pravu.

I šakal odluči da dokaže hijeni da je u pravu, pa pođe na pazar. Na pazaru kupi kolače, donese ih lavu i reče:

— O, gospodaru, donio sam ti slatkiše koje sam danas dobio. Probaj ih!

Lav proba kolače; oni mu se mnogo dopadnu i on upita šakala:

— Prijatelju, od koga si dobio ove poslastice?

— Dobio sam ih od hijene. To su njene suze — odgovori šakal. — Ali ona nikome ne daje ove slatkiše osim meni.

Lav se odmah uputi hijeni pa kad je nađe, reče joj:

— Proli za mene malo svojih slatkih suza.

Hijena proli suze, lav ih liznu ali one ne bjehu slatke. Tad lav reče:

— Ne, to nije ono što tražim.

Hijena ponovo proli suze, ali ni te nove suze ne bjehu slatke kao kolači. Lav se rasrdi, uhvati hijenu pa je stade daviti. Hijena se jedva nekako spase.

Uskoro, kad se šakal vratio kući, hijena mu reče:

— Ma, šakale, bio si u pravu. Laž može da pričini bol veću od koplja. Ja sam to osjetila na svojoj koži. Više se neću s tobom prepirati oko toga.

Mozambička nar. pripovijetka

LEVIJATAN, LISICA I RIBE

Čuo Levijatan, džinovski gospodar ribljeg carstva, da je lisica najpametnije zemaljsko stvorenje, pa poželio da i on postane tako pametan i mudar. Poslao on po nju velike i snažne ribe, zapovjedio im da ukradu lisičin um i da mu ga donesu.

Doplivavši do obale, ribe još izdaleka ugledaše lisicu i stadoše repovima udarati po vodi. Lisica primijeti kako se površina vode blago talasa, pa će upitati ribe:

— Šta to radite kraj same obale?

— Čekamo tebe.

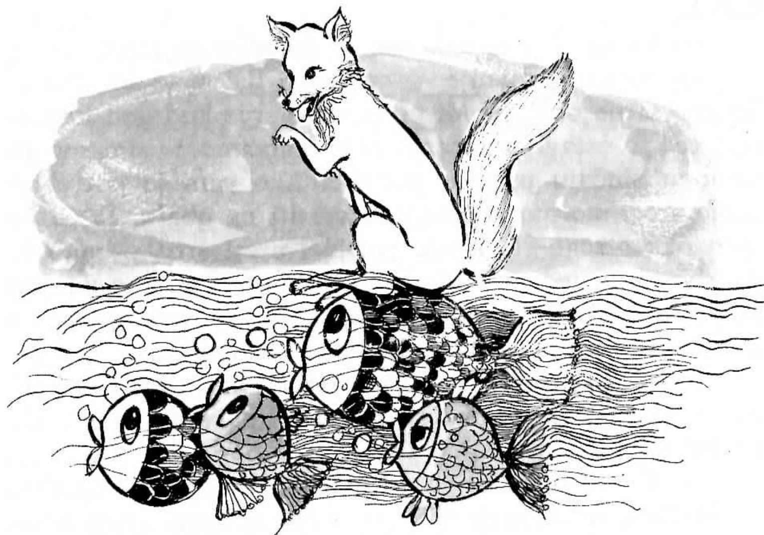
— Mene? — začudi se lisica. — A što ću vam ja?

— Kako, zar ne znaš da se naš gospodar Levijatan teško razbolio — život mu visi o koncu — i da je tebe odredio za svoju jedinu nasljednicu? Glas o tvojoj velikoj

pameti pročuo se u morskim dubinama i Levijatan bi želio da ti postaneš carica čitavog podvodnog carstva.

— A kako mogu da dođem do Levijatana? — upita lisica.

— Lijepo: uzjaši mene, — odgovori na to najstarija riba — i ja ću te za tili čas dovesti k njemu. Kod nas ćeš živjeti u sreći, bogatstvu i raskoši; moći ćeš da jedeš, piješ i spavaš do mile volje, i niko se neće usuditi da ti čini što nažao.

Lisici se zavrti u glavi od tih riječi i onda pristade da pođe na daleki put.

Kada su se ribe udaljile od obale i talasi počeli da prave bedeme pjenušave vode, lisicu obuze strah:

— Drage moje ribice, — reče ona — sada sam u vašoj vlasti, pa mi možete kazati šta ste zbilja naumile sa mnom. Kuda to treba da me odnesete?

— Sada joj zaista možemo sve kazati — složiše se ribe.

— Naš car Levijatan je čuo da si ti najpametnije stvorenje na svijetu, pa je odlučio da pojede tvoje srce kako bi i on postao pametan i mudar.

Lisica se trže:

— Što mi to odmah ne kazaste? Da sam znala šta je u pitanju, svakako bih ponijela svoje srce. Baš ste glupače!

— Pa zar ti srce nije tu? — začudiše se ribe.

— Naravno da nije — odgovori lisica. — Mi, lisice, imamo svoje običaje. Mi ne nosimo srce kud god krenemo, već ga ostavljamo tamo gdje zanoćimo, i uzimamo ga samo u slučaju prijeke potrebe. Ako vam je potrebno moje srce, moramo se odmah vratiti na obalu. Ja ću za tren oka otrčati do svoje jazbine, uzeti srce — ono je sakriveno na jednom mjestu — i odnijeti ga kao poklon Levijatanu. On će me dobro nagraditi, a i vaša revnost i okretnost neće proći bez zaslužene pažnje.

— Dobro zboriš — složiše se ribe i okrenuše ka obali.

Lisica iskoči na obalski pijesak i poče da se prevrće preko glave od radosti.

— Nemoj uzaman gubiti vrijeme! — rekoše joj ribe. — Molimo te da požuriš i što prije doneseš svoje srce, kako bismo ponovo krenule na put.

— Baš ste glupe — odgovori im lisica smijući se. — Da nisam imala srce kod sebe, zar bih se spasla od va i Levijatana?

Izraelska nar. pripovijetka

ANTILOPA I DRVOSJEČA

Živio neki čovjek od toga što je sakupljao suvarke i prodavao ih na pijaci. Bio je zdrav, snažan i vrijedan. Stanovao je u kolibi koju je naslijedio od svojih umrlih roditelja.

Jednom, dok je u šumi sjekirom sjekao suvo drvo, ču krik pun užasa. Ispravi se i pogleda na stranu odakle se čuo krik. Ugleda ogromnog vuka kako juri za antilopom. Antilopa je bila već iznemogla te ju je vuk sve više sustizao. Mladi drvosječa čvršće steže sjekiru i jurnu antilopi u pomoć. Vuk, zaslijepljen od gladi, i ne primijeti čovjeka. A drvosječa ga iz sve snage udari sjekirom po glavi. Vuk se mrtav svali na zemlju.

Antilopa pogleda drvosječu. Mladić primijeti da ona hramlje i da joj iz noge teče krv. Odmah skide sa sebe košulju, iscijepa jedno parče i previje antilopi ranjenu nogu.

— Hvala ti — progovori antilopa ljudskim glasom. — Ti si mi spasao život i previo ranu. Želim da ti se za to zahvalim.

Kad je drvosječa čuo da antilopa govori ljudskim glasom, začuđen je zapita:

— Ali kako ti možeš da mi se zahvališ?

— Ako ti nešto ustreba, ili ti se desi nesreća, dođi do drveta koje je posuto žutim cvjetovima. Triput kucni u stablo i ja ću ti se javiti.

Poslije toga antilopa iščeze u dubini šume.

Drvosječa je svakog dana odlazio po drva, a riječi neobične antilope skoro je sasvim zaboravio. Jednom, zanesen poslom, zađe duboko u šumu i neočekivano se nađe kraj visokog drveta posutog žutim cvjetovima. Kucnu triput u stablo u želji da ponovo ugleda antilopu i popriča s njom. Kora drveta se razdvoji i ukaza se jedno

krilo velikih šarenih vrata. Iznenađen, drvosječa uđe kroz ta vrata i sav obamre — pred njim je bio veliki zamak čiji su zidovi bili izidani raznobojnim kamenom. Oko zamka bješe mnogo lijepih stvari izrađenih u zlatu. U susret mu iziđe sijedi starac i osmjehom ga pozva za trpezu.

Starac, gosteći drvosječu, zapita ga:

— Imaš li neku molbu?

A drvosječa će na to:

— Svakog dana idem u šumu po drva koja poslije prodajem, i to mi je dovoljno za život. Ništa mi nije potrebno. Htio bih samo da vidim antilopu.

Istog trenutka se pojavi antilopa. Drvosječa poče da moli starca da pusti antilopu da živi s njim u njegovoj usamljenoj kolibi. Starac pristade i drvosječa izvede antilopu iz dvorca i povede je svojoj kući.

Svakoga dana, vraćajući se iz šume sa naramkom drva, drvosječa je za antilopu donosio sočne trave. Antilopa je bivala sve ljepša i ljepša. Jednom, dok je drvosječa sjedio ispred ognjišta i kuvao pirinač, antilopa dođe i leže kraj njega. Nježno je tapšući po leđima, drvosječa joj u šali reče:

— Eh, antilopo, kad bi samo znala da kuvaš pirinač, imao bih manje briga.

Antilopa ga nježno pogleda.

Sutradan, vraćajući se iz šume, drvosječa začuđeno vidje da je u kolibi sve uređeno; nad ognjištem je mirisao skuvan pirinač, a kraj ognjišta se nalazio poslužavnik sa mnoštvom ukusnih jela.

Drvosječa se prihvati jela. Tako je u nekoliko dana nalazio zgotovljen pirinač, a kolibu pospremljenu. Njegovom čuđenju nije bilo kraja.

Jednog jutra drvosječa, kao i obično uze sjekiru i uputi se u šumu. Ali čim malo odmače, on se kradom

vrati do kolibe i napravi mali otvor na zidu. Kroz otvor drvosječa vidje kako antilopa priđe ognjištu i udari kopitom po tronošcu. Odjednom, koža pade s nje i ona se pretvori u divnu djevojku. I kad je stavila drva u ognjište, djevojka priredi pirinač i stade da asprema kuću.

Drvosječa brzo utrča u kolibu, dohvati antilopinu kožu i baci je u ognjište; ona odmah izgori. Djevojka se okrenu i vidje da joj je koža izgorjela. Pokri lice rukama i gorko zaplaka. Mladić joj priđe i poče da je tješi. Ali djevojka prozbori kroz suze:

— Ti si mi izgorio kožu i ja više ne mogu da primim svoj pređašnji lik i da se vratim u svoj dom.

A drvosječa će na to:

— Ako ne možeš da se vratiš u svoj dom, onda neka moj dom bude tvoj. Ti ćeš biti slobodna ovdje kao i ranije.

Djevojka odgovori:

— Ti si dobar čovjek. I ja pristajem da živim zajedno s tobom.

Od toga dana djevojka i drvosječa su živjeli kao žena i muž. Oboje su vrijedno radili, pa se njihova imovina svakim danom povećavala. Tako im je život donosio samo radosti.

Vijetnamska nar. pripovijetka

LEOPARD I ANTILOPA

Leopard u stepi uhvati antilopu.

— Pustiću te — reče leopard antilopi — ako tri puta uzastopce kažeš istinu. Govori!

I antilopa reče:

— Ako ja, kad se vratim kući, ispričam da si me ti uhvatio i onda pustio, niko mi neće vjerovati.

— Istina je što kažeš! — reče leopard. — Govori dalje!

— Ako ti, kad se vratiš kući, ispričaš da si me pustio zato što sam ti rekla istinu, niko ti neće povjerovati.

— Živa je istina što kažeš! — potvrdi leopard. — Reci sada i treću istinu.

Antilopa reče:

— Moj veliki brate, sigurna sam da si ti sit dok sebi dopuštaš takve šale. Da nije tako, ti bi mene već davno pojeo.

— I to je istina! — reče lopard.

Da li je sada leopard održao obećanje?

Jeste! Pustio je antilopu.

Pripovijetka naroda Meyde

BIJELI KONJ

Živio nekada jedan siromašan čovjek; ništa nije imao sem bijelog konja. Hljeb je zarađivao na taj način što je tjerao svog konja u vodenicu, uprezao ga i ovaj se poslušno vrtio u krug. Preko cijelog dana je mljela vodenica, preko cijelog dana je radio siromah sa svojim konjem. To dosadi konju pa jednom reče gazdi:

— Dobri gazdo, zašto ostali ljudi uprežu dva konja da okreću vodenicu, a ti mene samog tjeraš? Ovdje se sam mučim. Cio dan se vrtim u krugu — okrećem, okrećem.

— Konjiću moj — odgovori mu siromah — razlog je sasvim prost: osim tebe nemam ništa više, nemam neku drugu životinju.

A konj će na to:

— Ako je u tome nevolja dozvoli mi da sam sebi nađem pomoć.

Siromah odmah ispregnu konja i konj pođe kuda ga oči vode. Išao tako on, išao putem — i odjednom ugleda lisičju rupu. Vidjevši je, on odluči ovo: »Leći ću kraj lisičje rupe i napraviću se da sam lipsao«.

A u rupi živjela stara lisica sa tri mladunca. Jedno mladunče zaželi da izađe iz rupe. Kad dođe do izlaza, ugleda bijelog konja pa pomisli da je napolju pao snijeg.

Mladunče se vrati majci i reče joj:

— Oh, majčice, ne treba sad da izlazimo iz rupe jer je napolju pao snijeg!

— Kakav snijeg? — začudi se stara lija. — Pa napolju je sad ljeto. Hajde, sine — obrati se ona mladunčetu starijem od ovog prvog — ti si stariji, pa idi da vidiš da li je napolju doista snijeg!

Ode i srednji sin, ali i ovaj vidje da se nešto bijeli na izlazu rupe. Vrati se i reče majci:

— Oh, majčice, istina je, ne treba da izlazimo, napolju je pao snijeg!

— Kakav snijeg kad je sad ljeto! — ljutito reče stara lija. — Idi ti, moj najstariji sine, ne treba vjerovati mlađima. Idi da vidiš šta je tamo.

Najstariji sin izađe, vrati se i reče to isto.

Tad se lisica sama uputi izlazu. Kad dođe do izlaza, vidje da to nije snijeg, već da leži nekakav bijeli konj.

Malo se zamisli. Pozva djecu i svi četvoro počeše da ga vuku, ali konj ni da se pomakne. Stara lisica onda odluči da pođe svome kumu vuku. Došavši kod vuka, reče:

— Dragi moj kume, kako sam samo dobila ukusan zalogaj! Dovukla sam ga do rupe, ali on je tako veliki da

nikako ne može da uđe u nju. Kad sam to vidjela, dosjetih se da ga prenesemo u tvoju jazbinu; možda će u nju moći da uđe. A onda ćemo ga podijeliti.

Vuk se obradova divnom zalogaju pa pomisli:

»Čim meso bude u mojoj jazbini lisici neću dati ni parčenceta.«

Pošto se tako dogovore, dođoše do mjesta gdje je ležao bijeli konj. Vuku to odmah bješe sumnjivo, pa će liji:

— Reci mi, kumice, kako da ga odvučemo do moje jazbine?

— To je vrlo jednostavno — odgovori lisica. — Isto tako kao što sam ga i dovde dovukla: privezala sam ga za rep i vukla po kolotečinama i rupčagama. I nije mi bilo nimalo teško. Sad ćemo ga vezati za tvoj rep. Tebi će biti mnogo lakše.

— To nije loše — reče vuk i pristade na to.

Lisica zatim čvrsto priveza vukov rep za rep bijelog konja. A onda reče vuku:

— Hajde, kume, povuci!

Vuk htjede povući konja, ali ne mogade. Vuk se napreže još više i tad, odjednom, bijeli konj skoči i pojuri. Tako je konj vukao vuka za rep preko rupčaga sve dotle dok ga ne dovuče do siromaha.

— Uzmi ga gazda, našao sam sebi pomoć — reče mu konj. Vuk je bio mrtav.

Siromah odra vuku kožu, proda je za skupe pare, pa za taj novac kupi još jednog konja.

Od tog vremena bijeli konj nije više okretao vodenicu sam već u društvu s tim drugim konjem.

Mađarska nar. pripovijetka

ZLATOROGI JELEN

Neki starac napravi čovjeka od gline, pa ga stavi pod prozor, a zatim priđe starici i reče joj:

— Pogledaj kakvog sam glinenog čovjeka napravio.

Starica pogleda kroz prozor na glinenog čovjeka pa reče:

— Oh, stari, šta si to uradio? On će nas pojesti!

Starac sjedi, mrežu krpi, a starica mu pomaže i kuva.

Odjednom ona čuje: tup-tup, tup-tup. Kad pogledaju oboje, imaju šta vidjeti — glineni čovjek ide u kolibu. Kad je ušao, dohvati starca i staricu, pa ih pojede. Oboje proguta s mrežom i kotlom, pa se uputi na ulicu.

Ide ulicom tamo i ovamo i vidi: idu dvije djevojke, jedna s čabrom, a druga s obramenicom. On dohvati obje i pojede ih — jednu s čabrom, a drugu s obramenicom. I pođe dalje.

Tako ide on ulicama, tapka debelim nogama, a u susret mu idu tri žene s jagodama. I njih pojede.

I pođe dalje. Ide, ide, pa opazi: trojica grade čamac. On ih svu trojicu pojede, i sa čamcem i sa veslima, pa opet pođe dalje.

Ide glineni čovjek putem, tapka: tup-tup, tup-tup, tup-tup.

I opet opazi trojicu kako drva sijeku. On ih pojede sa sjekirama i drvima, pa opet pođe dalje.

Ide tako glineni čovjek, sve naprijed bilo koga da vidi. Ide, ide, nogama tapka, očima trepće, ustima cmokće — šlep-šlep-šlep. Treba još nekoga da pojede.

— M-a-l-o — govori — m-a-l-o.

Tad odjednom na brdu opazi jelena kako stoji i gleda u njega.

Glineni čovjek reče jelenu:

— Tha... Poješću te! — i nasmija se: — Hi-hi-hi.

— Glineni čovječe, glineni čovječe, stoj tamo u podnožju brda! Ne penji se na brdo, samo usta široko otvori, što šire možeš, a ja ću ti uskočiti.

Kad to ču, glineni čovjek se obradova.

—Hi-hi-hi-hi — smije se on.

I tako stade on u podnožje brda, otvori usta koliko god je mogao pa stade da čeka da mu jelen uskoči u usta.

A jelen se zatrča s brda — pa pravo rogovima u stomak — trah!

Glineni čovjek se sav raspade i svi istrčaše: starac sa staricom, djevojka s obramenicom i djevojka sa čabrom, žene sa jagodama, drvosječe sa sjekirama; i ribari isplivaše čamcima.

A jelen trči okolo, ponosan.

Tad djevojke zlato donesoše, ljudi jelena uhvatiše pa mu rogove pozlatiše.

I tako jelen posta — zlatorog.

Finska nar. pripovijetka

ZAŠTO DAMANI NEMAJU REP

Kada je svijet bio još sasvim mlad, sve zvijeri su živjele bez repova. One su bile vrlo zadovoljne svojim izgledom, ali samo njihov vođ, lav, smatrao je da je njihov izgled nekako nedovršen. Dugo je lav razmišljao kako bi uljepšao spoljašnost svake zvijeri i, naposljetku, smisli.

On pozove sve zvijeri k sebi u dvorac, kako bi im uručio darove.

Zvijeri, iako nisu imale jasnu predstavu o poklonu, ipak se veoma uzbudiše, i već uoči određenog dana mno-

ge od njih sakupiše se nedaleko od velike poljane koja je služila lavu kao njegov dvorac. Jedino damani[11]) ostadoše ravnodušni. Oni su bili veoma lijeni i više su voljeli da provode vrijeme grijući se na suncu. Međutim, i oni poželješe da dobiju poklon. I kada se približi čas velikog susreta, damani sačekaše svoje prijatelje, sive majmune.

— Prijatelji — pozva ih najstariji daman.

— Mi znamo da vas vaš vođ poštuje i uvažava. Zamolite ga da vam on uruči i darove za nas. Mi smo tako mali

da se bojimo da iziđemo pred njega, bojimo se da će nas dočekati sa podsmijehom.

Majmuni, polaskani, požuriše na ono mjesto gdje su se tog dana okupile sve zvijeri. Oni posljednji dođoše ali lav ih ipak radosno pozdravi.

---

11) damani, južnoafrička životinja nalik na zeca, kunića

Onda lav poče da životinjama dijeli poklone. Pokloni su bili raznorazni repovi. Ali lav je bio veoma star i vid mu bješe popustio, te je često pravio greške: ogromnom slonu dade majušni rep, a maloj vjeverici ogroman i dlakav. Lav ipak ne bješe toliko star i tako slaba vida da ne primijeti odsustvo damana. Kada mu majmuni ispričaše svoj razgovor sa damanima, lav tužno odmahnu glavom i dade im repove malih životinja; kratke repove za majmune, i kratke repove za damane.

A kad majmuni dođoše kod damana, damani ih upitaše: šta su dobili na dar od lava? Majmuni im pokazaše svoje repove; damani vidješe divne, dugačke repove i zaželješe da što prije imaju iste takve.

— Dajte nam naše repove! Brzo!

Majmuni se zacerekaše i, pokazajući svoje dugačke repove, rekoše:

— Nema za vas repova! Smatrali ste da ne vrijedi ići po poklone, i zato smo sastavili vaše repove sa našim. I više se ne mogu odvojiti! Divni su, zar ne!

I tako čopor majmuna, smijući se, odskakuta dalje. Damani se naljutiše, ali im ljutnja ništa ne pomože.

Tako damani ostadoše bez repova.

Južnoafrička nar. pripovijetka

SOVA I GAVRAN

U stara vremena sova je i danju letjela gdje je htjela pa se ničega nije bojala. Tad ona bješe bojadžija. Kod nje su dolazile razne ptice pa ih je ona bojila bojom kojom bi one zaželjele: u crvenu, sivu, žutu, zeleno-plavu.

Vidje to gavran pa i on zaželje da ga sova oboji najljepšom bojom, jer bješe veliki kicoš pa poletje sovi.

— Sovo, sovo, molim te oboji i mene nekom naročitom bojom kakvu nijedna druga ptica nema. Hoću čitav svijet da zadivim svojom ljepotom.

— U-gu, u-gu, dobro! — pristane sova.

Dugo je zatim lomila glavu u kakvu boju da oboji gavrana. Na kraju ga stavi u ćup sa najboljom, precrnom bojom. Zatim izvuče gavrana iz ćupa pa mu rekne:

— Eto, sad ti niko među pticama nije ravan!

Gavran se obradova, pa požuri da se u ogledalu sam sebi divi i da vidi kakvom ga je bojom sova obojila. Ali čim se ogleda, viknu. Od glave do samog repa postao je crn, tako crn da se nije moglo razabrati gdje su oči, a gdje kljun.

Gavran se razgnjevi.

— Kakvom si me to bojom obojila, nesretnice?

Sova se stade pravdati:

— Sam si htio da te obojim neobičnom bojom kakvu nema nijedna ptica.

— Pričekaj samo, pričekaj! Sad smo krvni neprijatelji! — zlobno zagrakta gavran. — Osvetiću ti se.

Od toga doba sova više ne leti po danu, jer se boji gavranove osvete. Stoga se i krije.

Kolumbijska nar. pripovijetka

LUKAVI PAUK

Pođe pauk vuku i zatraži od njega na zajam dvjesta novčića. Vuk pristane na to i dade mu novac. Pauk zatim ode leopardu pa i od njega zatraži dvjesta novčića. I

ovaj mu dade novac. Pauk ode i lavu, pa i od njega zatraži dvjesta novčića. Lav pristane i da mu novac. Pauk ode i lovcu pa i od njega zatraži dvjesta novčića. Lovac mu, takođe, dade novac. Pauk skupi sav taj novac i odredi dan kada će vratiti dug.

Dođe i taj dan i vuk navrati kod pauka po svoj novac. Pauk mu donese vodu i reče:

— Idi umij se a poslije dođi.

Ali vuk odjednom čuje da ide leopard, pa upita pauka:

— Zašto ovamo dolazi leopard?

Pauk mu odgovori da leopard dolazi k njemu. Čuvši to, vuk mu reče da će mu oprostiti dug samo ako mu pauk pokaže put kojim može da pobjegne. Pauk mu pokaza put i vuk pobježe.

Dođe leopard po pare, a pauk i njemu najprije reče da se umije. Kad leopard poče da odmotava pojas, ču riku lava i upita:

— Ko to ide?

— Moj prijatelj lav — odgovori pauk.

Leopard se uplaši i reče da će mu oprostiti samo ako mu pauk pokaže put kojim će pobjeći od lava. Pauk mu pokaza put i lopard ode.

Poslije toga dođe i lav po novac. Pauk mu reče:

— Idi najprije da se umiješ.

Samo što je lav pošao da se umije, a ču korake lovca.

— Ko to ide? — upita lav pauka.

— Moj prijatelj lovac. Dolazi mi u goste.

Lav reče da će pauku oprostiti dug, samo ako mu pauk pokaže put kako bi izbjegao susret sa lovcem. Pauk mu tad reče da se popne na visoko drvo pored kuće. Lav tako i uradi.

Lovac dođe po pare. Pauk i njemu reče da se najprije umije. Lovac skide šešir pa priđe vodi pa odmah u njoj

ugleda lavlji lik. Dohvati pušku i opali. Pucanj se razleže i lav pade na zemlju.

Lovac prodade lavlju kožu, a pauku oprosti dug.

Eto kakav je bio pauk!

Malijska nar. pripovijetka

MAČKA I MIŠEVI

Poznato je da mačke i miševi ne žive u prijateljstvu i ljubavi. I evo šta se jednom među njima desilo.

Nekakav lukavi stari mačak jednom pozva mače, svog unuka, pa mu rekne:

— Osjećam da neću još dugo živjeti. Zato, ako bi miševi došli da se oproste sa mnom, to bi mi umirilo savjest. Hajde miševima, jer ti si još mali i oni se tebe neće uplašiti pa će te saslušati, i reci im da sam mnogo bolestan, da sam na samrti te se kajem zbog svojih grijehova i mnogo ih molim da mi oproste, da me posjete i očitaju mi posljednju molitvu.

Mače posluša svoga djeda mačka, ode miševima i prenese djedovu želju. Pri tom se rastuži i zaplače. Čuvši mače, miševi se pokupe da se posavjetuju i stadoše raspravljati o molbi starog mačka. Dugo se oni dogovarahu, pa najzad iziđe neka stara krivonoga mišica i rekne:

— Radite kako hoćete. Što se mene tiče, ja ću otići samo na mačkovu sahranu. Dobro su mi poznate njegove kandže!

Ali druga mišica joj rekne:

— Ti govoriš kao kukavica, a mi ćemo svi poći da vidimo kako taj stari razbojnik umire. On nema više snage ni nokte da ispruži.

S njom se složi nekoliko bezbrižnih mladih mišića.

Na kraju, svi miševi, i mladi i stari, osim krivonoge mišice, pođoše da posjete starog mačka koji je umirao.

Kad dođoše do mačije kuće, u susret im iziđe mače i odvede ih svom djedu, a onda se vrati i čvrsto zatvori vrata.

Stari mačak je izgledao sasvim nemoćan. Ali kad su miševi prišli bliže, on je odbacio brojanice i tako

zamijaukao da se miševima od toga sledila krv u žilama. Mačak jurnu na njih, pa se sa njima obračuna na mačiji način i sebi priredi bogati posmrtni objed.

Samo se neka mlada mišica nekakvim čudom spasla i u strahu je odjurila u podrum. Krivonoga mišica je uggledala još izdaleka pa je upita:

— Šta je? Kako vas je primio stari mačak?

— Ja sam jedina ostala u životu — dahćući govorila je jedva čitava mišica. — Eto kako nas je primio.

— Budi pažljiva s lukavim neprijateljem, draga moja — rekne joj krivonoga mišica. — Pazi i upamti: ne vjeruj riječima neprijatelja, boj se uvijek njegove dobrote i milosti. Ovo neka ti bude pouka.

Nar. pripovijetka iz Venecuele

POHLEPNI ČAČA

Živio u gori majmun Čača. On je bio strašno pohlepan, pa što god vidi, odnese svojoj kući; kokosov orah i žutu tikvu, kukuruz i grožđe, sve.

Jednom primijeti Čača na jednom bananinom drvetu veliki grozd banana, pa rekne:

— Banane su još zelene. Pričekaću dok ne porastu, a tek onda ću ih pojesti.

I Čača potom sjede ispod bananinog drveta i stade čekati da banane sazru.

Prođe pored njega zec i rekne mu:

— Čačo, Čačo, otkini mi jednu bananu, gladan sam!

Ali ga pohlepni majmun otjera motkom i rekne mu:

— Ne dam ti ništa, dugouhi. Kad sazru moje banane, ja ću ih sam jesti.

I banane su iz dana u dan rasle i sazrijevale.

Jednom preletje preko drveta papagaj i rekne majmunu:

— Čačo, Čačo, dozvoli mi da otkinem jednu bananu jer tri dana nisam ništa okusio.

Pohlepni majmun baci na njega kamenicu.

— Bježi odavde — rekne mu — krivokljuni. Kad sazru moje banane, sam ću ih jesti!

A banane rastu i sazrijevaju.

Jednom prođe pokraj majmuna nekakva kornjača i rekne mu:

— Čačo, Čačo, strašno sam gladna, molim te otkini mi bar jednu jedinu bananu!

Ali pohlepni majmun i nju najuri istim riječima:

— Bježi odavde. Kad sazru banane, sam ću ih jesti.

A banane su već požutjele i otežale.

Dok je na njih čekao pohlepni majmun Čača, one se već prezrele i otežale jednog dana otkidoše i — tup! — padoše baš majmunu na glavu i tako ga jako udariše da se Čači izbečiše oči.

Vidjevši to, dotrčaše šumske životinje, pa pohitaše da pojedu banane, kad ono one već gnjile. Stoga se životinje rastužiše pa rekoše majmunu:

— Tako ti i treba pohlepni Čačo! Niti si sam pojeo banane, niti si drugome dao.

Brazilska nar. pripovijetka

VRABAC I LISICA

Bila su nekada vremena kada su vrabac i lisica živjeli u prijateljstvu pomažući jedan drugoga kao dobri susjedi. Ali lukava je lisica stalno smišljala kako da prevari vrapca. I jednom mu predloži:

— Vrapče, prijatelju, hajde da posijemo pšenicu. Zajedno ćemo raditi, a kada požanjemo i ovršemo, podijelićemo pšenicu po pravdi i bezbrižno proživjeti zimu.

Vrabac prihvati prijedlog i oni pođoše da posiju pšenicu. Ali lisici se nije radilo. Lijena je bila teta-lija. I smislila je kako da se izvuče.

— Vrapče, prijtelju — reče ona — ti ovdje radi a ja ću pridržavati nebo da ne padne i prignječi nam pšenicu.

I otišla lisica, sjela na kraj polja i tako prosjedjela čitav dan.

Došlo je vrijeme žetve. I opet će lisica:

— Vrapče, prijatelju, ti žanji a ja ću zaustaviti oblake da ne bi udarila kiša i smočila našu lijepu pšenicu.

A nebom je, zaista, prolazio oblak. Lisica stane na zadnje šape, pretvarala se kao da uistinu zaustavlja oblak, a u sebi se smijala kako se vrabac muči radeći.

Došlo je vrijeme da se žito omlati, ovrše. Lisica će ponovo:

— Vrapče, prijatelju, ti žito omlati a ja ću otjerati vjetar da ne bi naletio i raznio našu zlatnu pšenicu.

I tako je lisica prosjedjela čitav dan na kraju polja, na suncu, a vrabac je za to vrijeme ovršio pšenicu.

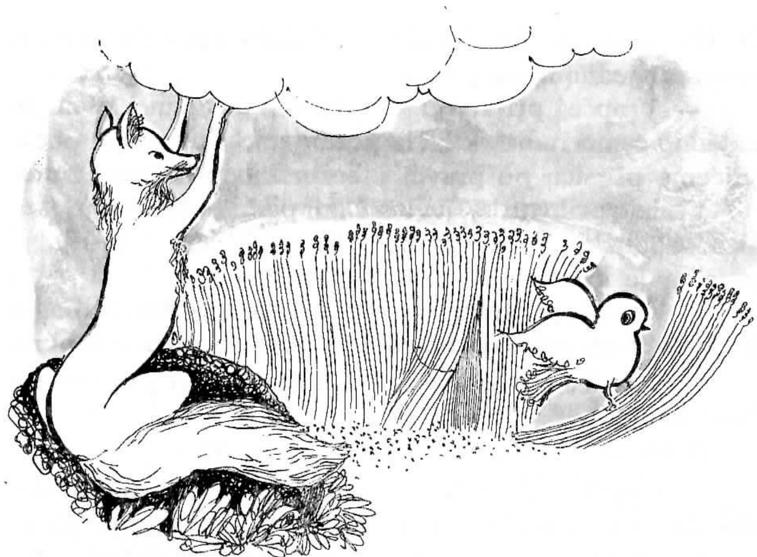
Napokon je došao čas da se dijeli urod. Vrabac zapita:

— Teta-lijo, kako ćemo podijeliti?

— Vrapcu jedno zrno, lisici — devet!

Kako rekla, tako i razdijelila: vrapcu jedno zrno, a sebi devet.

Jadni vrabac je pšenicu sijao, žnjeo i vršio dok je lisica počivala na kraj polja, pa ipak je prigrabila sebi gotovo čitav urod.

I vrabac pođe tužan niz polje. U susret mu naiđe pas.

— Što si žalostan, vrapče? Ko te je uvrijedio?

I vrabac sve po redu ispriča: kako je on pšenicu sijao dok je lisica nebo pridržavala, kako je žeo a lisica oblake zaustavljala, kako je klasje mlatio dok je lisica tjerala vjetar.

— I reci sada pravo: čiji je posao teži? — zapita psa prevareni vrabac.

— E, glupi glupi vrapče! Pa to je tebe lisica prevarila! Ona je poznata ljenivica i varalica. Ali ništa, ne tuguj! Mi ćemo je već naučiti pameti.

I dogovorili se oni o svemu, te vrabac pođe natrag do lisice. Čim je spazi, povika:

— Spasavaj se što brže možeš! Ovamo ide pas, veliki i opak. Prijeti da će te pojesti. Bježi što te noge nose, a ja ću tvoju pšenicu čuvati.

I lisica pobježe.

A vrabac pozove psa te njih dvojica pokupiše sve žito.

Čitavu zimu vrabac je kljucao pšenicu a pas kuvao kašu i gostio prijatelje, pa ipak sve nisu mogli pojesti.

A lisica je gladna cijelu zimu lutala šumom.

Istina kaže: »Što siješ, to ćeš i žnjeti!«

Bugarska nar. pripovijetka

SLONČE

Bilo jedno slonče toliko tvrdoglavo da niko sa njime nije mogao da iziđe na kraj. Jednom se spremi sva slonova porodica za šetnju.

— Hajdemo — reče slončetu otac-slon.

— Neću! — odgovori slonče.

— Hajdemo — reče majka-slonica.

— Neću!

— Hajdemo — rekoše starija braća-slonovi.

— Neću! — i njima odgovori slonče.

— Dobro, prošetaćemo mi i bez tebe — rekoše slonovi i odoše.

A slonče ostade samo. I kad ostade samo, naljuti se na sve svoje iz porodice što su otišli u šetnju bez njega. I, ljuteći se, tvrdoglavo trupnu nogom:

— Neću više da budem slon!

Razmišljalo slonče šta bi najbolje bilo da postane, pa riješi da bude lavić. Leže na zemlju, diže sve četiri noge i poče njima da mlatara po vazduhu — isto onako kao

što čini lavić. U tom trenutku kraj njega protrča plašljiva gazela. Zaustavi se, pogleda slonče, uplaši se i pobježe. Trčeći, podizala je vitke nožice i tresla rogovima.

— Evo šta ću da budem! — povika slonče i potrča za gazelom kao gazela. Uši su mu se tresle kao bananino lišće, a debele noge su se spoticale jedna o drugu. Ali se ubrzo umori od tog skakutanja. — Nije baš prijatno biti gazela — reče i ugleda guštera-zelembaća; gušter je sjedio na lijani koja je visila sa drveta.

— Dobar dan! — reče slonče. — Kako si?

— Loše — odgovori gušter. — Pustio sam svoju djecu da se poigraju na obali s krokodilčićima. Sad se plašim da se krokodilčići ne zaborave i slučajno mi progutaju djecu.

— Pa i ja bih se s nekim igrao — reče slonče. — Popeću se kod tebe na lijanu da se poigramo.

— Ne, ne! — pisnu gušter.

— Zašto? — uvrijedi se slonče. — Ti nećeš da se igraš sa mnom?

— Razumije se da neću. Prvo, nije mi do igre jer brinem za svoju djecu; drugo, ti si težak pa se bojim da ćeš mi prekinuti lijanu i treće — zbogom!

— O, gušteru! — frknu slonče. — Zar misliš da ja ne mogu bez tebe? Naći ću ja već boljeg druga od tebe!

I slonče pođe dalje. U polju ugleda majmune kako se igraju, pa će reći:

— Evo igre za mene! Divno! Da li mogu da se poigram s vama? — upita majmune.

— Poigraj se samo, poigraj! — zacviliše majmuni i to tako glasno da zaglušiše uši slončetu.

Slonče još ne uspije da dođe sebi, a majmuni već počeše da se igraju s njim. Oh, kakva je to igra bila: majmuni su ga hvatali za rep, vukli za surlu, cimali za uši. Prevrtali su se na njegovim leđima i golicali ga po trbuhu. A slonče, ma kako se trudilo, nije moglo da uhvati ni jednog majmuna.

— Ne dopada mi se mnogo da budem majmun — reče slonče pa pođe dalje.

Išlo slonče, išlo, i ugleda papagaja kako leti s grane na granu. Papagaj bješe tako šaren da slončetu zasjeni oči.

— Sad znam čega ću se latiti — obradova se slonče. — Eto, letjeću!

— Hajde, počni, a ja ću te gledati — odazva se papagaj.

Slonče učini veliki skok, ali ne poletje. Tresnu na zemlju i povrijedi nogu. Stari papagaj nakrivi glavu i podrugljivo ga pogleda jednim okom.

— Morao bih da se odnekud zaletim — zbunjeno reče slonče.

— Pokazaću ti odakle možeš da uzletiš — utješi ga papagaj i povede ga prema strmoj riječnoj obali. — Gledaj — reče staro podsmijevalo pa stade na samu ivicu, malo poskoči i uzletje. Slonče takođe stade na ivicu, takođe poskoči i — pade pravo u vodu.

Kad iziđe na obalu bilo je mokro, prljavo i oblijepljeno muljem i žabokrečinom — a na obali ugleda kako stoje: otac-slon, majka-slonica i braća-slonovi i svi ga ćuteći, posmatraju.

Vidjevši ih, slonče se postiđe.

— Povedite me sa sobom u šetnju — reče slonče. — Od sada ću biti samo slon i niko drugi.

Izreda cijela slonova porodica pođe u šetnju.

Gvinejska nar. pripovijetka

VUK I DJETLIĆ

Trčao vuk šumom noseći u zubima ovna. Odjednom se začu silna buka i vuk pomisli da ga gone pastiri. Uplaši se vuk, ispusti ovna i poče da bježi. A cijelu tu buku napravio je mali djetlić sa grane drveta.

Spazi vuk djetlića, pa zareža:

— Kucaš, lupaš, čitav dan praviš buku, nevaljalče! Kucaš, kucaš, a nikad nećeš postati stolar.

Djetlić mirno odgovori:

— A ti čitavog života odvlačiš ovce u šumu, pa ipak nisi postao ni pastir ni sopstvenik stada.

Ruska nar. pripovijetka

CRVENPERKA I ŠTUKA

Jednog dana štuka iznenadi crvenperku. Nježna ribica nije imala kud. U velikoj nevolji upita:

— Jeste li se vi, draga moja, već ispovijedili?

— Nisam! — odgovori ljutito štuka.

— E, treba da se ispovijedite, a onda u slast da me pojedete.

Štuka upita:

— Pa, gdje da se ispovijedim?

— Ima u blizini crkvica.

Pristala štuka pa se sa crvenperkom uputila crkvici. Ali to nije bila crkvica nego vrša[12]) za ribe koju su postavili ribari.

— Uđite za mnom — pozvala je crvenperka.

[12]) vrša — od pruća pletena korpa za hvatanje ribe.

Prva je ušla crvenperka, za njom velika štuka. Mala crvenperka se brzo izvuče iz vrše između pletenih šiba, a štuka nije mogla natrag kroz zatvoreni prolaz, niti je mogla da se provuče kroz okca koja su bila dovoljna samo za malu crvenperku. Plivajući oko vrše, crvenperka je govorila štuki:

— Sada sjedi, svetice, dok ne dođe ribar da ti pjeva pjesmice!

Ukrajinska nar. pripovijetka

NEZAHVALNOST

Antilopa Tro i drvo Kro nekada su bili nerazdvojni prijatelji. A evo kako su se sprijateljili:

Tro je često morala da se od svojih gonitelja, lovaca i grabljivih zvijeri, spasava bjekstvom — jer je zbog svog visokog rasta i dugih rogova bila vrlo upadljiva.

Jednom, iznemogla od bježanja, antilopa se zaustavi pod drvetom da se malo odmori, pa poče da se jada:

— Sestro, — reče joj drvo Kro — ništa nije lakše nego se spasti od gonitelja. — Čim vidiš da ti prijeti nekakva opasnost, brzo se sakri ispod mojih velikih i širokih grana — one se spuštaju skoro do zemlje i pokrivene su gustim lišćem. Ja ću te onda zaštititi.

Tro se najljepše zahvali drvetu, pa se otada često spasavala od neprijatelja pod granama velikog drveta Kro; pod tim širokim granama niko nije mogao, ni čovjek ni zvijer, da je opazi.

Jednog jutra antilopa se odmarala na svom starom mjestu. Ona tad osjeti glad, pa pošto ju je mrzilo da ide i potraži hranu, poče da brsti lišće sa drveta Kro.

— Šta to radiš? — uzviknu drvo. — Ja sam ti dalo sklonište, a evo čime mi to plaćaš!

Antilopa Tro ništa ne odgovori, već produži da brsti lišće. I tako je ona radila svakoga dana. Antilopi se lišće drveta Kro mnogo dopalo, pa ogoli sve grane koje je mogla da dohvati.

A poslije nekoliko dana tu prođe lovac, pa odmah primijeti antilopu. Ona je spavala dubokim snom pod drvetom na čijim granama više nije bilo lišća da je zaštiti od pogleda lovca ili zvijeri. Lovac skide pušku, nanišani, puška opali.

Srećom, lovac je promašio. Antilopa je pobjegla. Ali šta će biti sutra? Lovac će preciznije nanišaniti, a lišća sa drveta Kro više nema da pruži zaštitu nezahvalnoj antilopi.

Togoanska nar. pripovijetka

PAMUK

Živio vrabac na samom vrhu zida. Jednom on odletje u polje po vodu i hranu. Odjednom sa pamukovog polja donese vjetar pamukovo zrno. Vrabac ga uze u kljun, donese u gnijezdo, pa pokaza pticama-susjedima i upita:

— Šta je ovo?

— To je pamukovo sjeme.

— A čemu ono služi? — upita vrabac.

Ptice na to odgovoriše:

— Ljudi ga posade u zemlju, a iz njega isklija biljka. Na njoj izraste pamukova čaura. Ta se čaura lomi, pa se iz nje vadi pamuk. Pamuk ljudi predu i dobijaju niti koje tkaju, te se tako dobije platno; ono se zatim boji i od njega se šiju kaputi.

Vrabac se mnogo obradova, pa uze pamukovo sjeme i poletje u polje. U polju ugleda nekakvog seljaka kako kopa zemlju i sprema se da nešto sije.

— Posij i ovo pamukovo sjeme. Pola meni, a pola tebi! — poviče vrabac seljaku.

Seljak pristane na to. Posije sjeme. Ono izraste i sazri. Seljak izlomi čaure i podijeli pamuk na jednake dijelove: pola ostavi za sebe, a pola da vrapcu. Vrabac se mnogo obradova pa uze svoj pamuk i poletje prelji:

— Predi, predi! — reče joj on. — Ovo mi ispredi pa pola tebi, pola meni.

Prelja pristane na pogodbu, isprede pamuk, namota ga na kaleme — zatim pola uze sebi, a pola dade vrapcu.

Vrabac se mnogo obradova, uze konac i poletje tkaču.

— Tkaj, tkaj! Evo, izatkaj! Pola tebi, a pola meni!

Tkač se složi, izatka platno, pa uze svoj dio, a vrapčev dade vrapcu.

Vrabac se jako obradova, uze svoje platno pa poletje bojadžiji:

— Boji, boji! — reče mu on. — Ovo oboji. Pola meni, a pola tebi.

Bojadžija pristade, uze platno, oboji ga u plavo pa ga razastre na konopac da se suši. Vrabac doletje, vidje platno pa pomisli: »Ah, kako je divna boja. Žao mi je da bojadžiji dam pola tako lijepog platna. Uzeću cijelo!« Spusti se, uze u kljun platno i odletje.

Bojadžija ga opazi, potrča za njim vičući:

— Hej, vrapče! Zar nisi rekao: pola tebi, a pola meni! Šta je sa mojom nagradom?

— Ko je to rekao? Ja nisam — zacvrkuta vrabac i odletje krojaču.

— Šij! Ovo sašij, pa će od toga pola biti tvoje, pola moje.

Krojač saši dva lijepa kaputa i okači ih o ekser ukovan u vrata. Vrabac vidje kapute i pomisli: »Zar nije šteta da krojaču dam tako divan kaput? Oba će mi biti potrebna.« Zaletje se, uze oba kaputa i poletje.

Vidjevši to, krojač poviče:

— Zar nisi rekao: jedan meni, a drugi tebi?

— Hej, stari, — zacvrkuta vrabac — ko je to rekao? Ja nisam!

Poslije toga vrabac odnese kapute popu.

— Pope, hoću da za neko vrijeme ostavim kod tebe ova dva kaputa. Čim zahladni, doletjeću po njih: jedan ću ti kaput ostaviti, a drugi ću ja uzeti.

Pop pristane.

— Dobro, pričuvaću. Čim bude zahladnjelo ja ću jedan obući, a drugi ću tebi dati.

Sveštenik uze kapute i kad je vrabac odletio, pomisli: »Zar nije šteta da tako divan kaput dam nekakvom vrapcu? Oba će mi biti potrebna!«

Prođe od toga dana dosta vremena i onda zahladni. Vrabac se sjeti svojih kaputa, pa doletje popu. Kad pop opazi vrapca, poče da čita nekakvu molitvu. Tako je vrabac čekao, čekao sve dok pop ne završi molitvu; jedva izdrža, a zatim mu reče:

— Pope, daj mi moj kaput. Drugi zadrži sebi.

— Kakav kaput? — začudi se pop.

Vrabac onda zacvrkuta:

— Ostavio sam da mi pričuvaš dva kaputa. I rekao sam ti: jedan zadrži sebi, a drugi ćeš mi vratiti čim malo zahladni. Zar se nismo tako dogovorili?

A pop se, bajagi, poče čuditi:

— Ko li se to dogovarao, ko? Ja nisam.

Vrabac zaplaka:

— Hladno mi je, smrznuću se!

— Ne brini. Ja ću ti očitati molitvu i više ti neće biti hladno! — Odgovori mu pop.

— Potreban mi je kaput, a ne tvoja molitva!

Ali pop ga i ne sasluša, već poče da čita molitvu. Tri dana je vrabac kružio iznad popove kuće dok, najzad, ne opazi kako pop iznese kapute da ih u dvorištu istrese i iščetka. Kako pop okači kapute o konopac, vrabac poletje, uze kapute i kljun i odnese ih.

— Hej, vrapče! Kuda nosiš te kapute? Zar nisi rekao da ćeš jedan ostaviti meni kao nagradu što sam ti ih čuvao?

Ali vrabac na to odgovori popu:

— Ko je to rekao? Ja to nisam rekao!

Onda pop poviče još glasnije:

— Zar ne vidiš da je zahladnjelo? Smrznuću se!

— Ništa se ne uznemiravaj. Očitaj molitvu pa ti neće biti hladno!

Poslije ovih riječi vrabac odletje. Riješi da proda na pijaci kapute i da od tog novca kupi hrane za zimu. Poletje u grad. Ali putem poče da duva strašan vjetar. Vjetar je duvao tako jako da je izvukao iz vrapčevog kljuna oba kaputa. Vidjevši da će ostati bez svojih kaputa, vrabac brzo poletje za njima, ali nije mogao da ih stigne, jer ih je vjetar brzo nosio.

Vjetar odnese jedan kaput krojaču koji ih je šio, a drugi bojadžiji koji je bojio tkaninu; vrabac ne bješe dao ni jednom ni drugom obećanu nagradu.

I tako sada vrapcu ne ostade ništa jer nije ni sijao, ni preo, ni tkao, ni bojio, ni šio.

Persijska nar. pripovijetka

SRNA I KORNJAČA

Išla jednom srna kroz šumu i srela kornjaču. To je bilo vrlo davno.

U to vrijeme kornjača je na nogama imala mala kopita, a srna šape s kandžama, iste onakve kakve danas imaju kornjače.

— Što su ti lijepe sandale! — rekla je srna. — Hoćeš li mi ih dati da ih probam?

— Daću ti! — odgovorila je kornjača. — Zašto da ti ne dam?

I kornjača je počela da namiješta kandže, a srna kopita. Kopita su bila bolja od kandži.

— Ovako se mnogo lakše trči — rekla je srna i potrčala.

Kornjača je navukla kandže. Pokušala je da potrči ali je pala. Gegala se, gegala, pa je sjela.

»Ovdje ću da pričekam«, pomislila je. »Srna će se brzo vratiti!«

Ali srna sve do danas nije došla da vrati kornjači kopita.

Narodna pripovijetka iz Gijane

PRIČE O LJUDIMA

ČIJE SU RUKE LJEPŠE

Na obali rijeke Džamni sjedjele su tri bogate žene, prskale se vodom i hvalile jedna drugoj kako imaju lijepe ruke.

— Ja imam lijepe ruke — rekla je prva.

— I moje su lijepe — prihvatila je druga.

— A moje su ljepše od vaših — rekla je treća.

Prišla ženama gladna starica i zamoli ih za nešto hrane.

Bogate žene nisu joj dale ništa, samo su je upitale:

— Kaži-de, stara, čije su ruke najljepše?

— Kad pojedem nešto, onda ću vam reći — prošaputa starica i pođe dalje.

A nešto dalje, u polju, radila je siromašna seljanka. Starica ju je zamolila za milostinju.

— Izgladnjela sam. Ako imaš kakav zalogaj, nahrani me.

— Uzmi, mila. Imam malo hrane, uzmi polovinu — rekla je seljanka.

Starica je pojela ponuđenu hranu, napila se vode i od sveg srca zahvalila seljanki. Zatim ju je uzela za ruku, dovela trima bogatim ženama i rekla:

— Sada ću vam odgovoriti čije su ruke najljepše. Crne, precrne ruke ove žene koja stalno radi u polju, i koja je nahranila mene gladnu, hiljadu puta su ljepše od vaših bijelih, prebijelih ruku!

Indijska nar. pripovijetka

TRI RODA

Jahao paša sa pratnjom kroz polje. Odjednom ugleda kako neki slabašan starac sadi maslinovo drvo. Paša se začudi, dojaha starcu i upita ga:

— Sijeda starino, šta li ti to radiš u ovo toplo podne? Ti si star i trebalo bi da se odmaraš. A sem toga niko ne zna hoćeš li doživjeti da ugledaš plodove tog drveta koje sada sadiš.

— O, pašo! — uzviknu starac. — Takav je običaj na ovome svijetu: jedan sadi, a drugi bere plodove. No, ja se nadam da ću doživjeti da sa drveta uberem plod — s osmijehom dodade starac.

Paši se dopade odgovor, te baci starcu kesu s parama.

— Evo! — nasmija se starac. — Drvo je već počelo da rađa.

Paša se nasmija i, odobrovoljen još više, baci starcu i drugu kesu para.

— Veliki pašo, sve drveće rađa samo jednom godišnje, a moje dva puta.

Ova šala toliko se dopade paši pa baci starcu i treću kesu punu para. Onda reče pratiocima:

— Hajdemo, prijatelji! Tri roda u isti dan sa jednog drveta zaista je dosta! A ako još ovdje ostanemo kraj ovog starca, ostaćemo i bez sveg našeg novca.

Avganistanska nar. pripovijetka

TAKO JEDU KOD NAS

U jednom selu ulogorili se kraljevski vojnici. Jedan od njih, veliki hvalisavac i svađalica, pripao u kuću mirnom i tihom seljaku. Seljak se, vidjevši kakav mu je stanar dodijeljen, napravio kao da ne primjećuje njegovo drsko ponašanje.

Kad su svi domaći sjeli za sto, vojnik je izvukao sablju iz korica i stavio je na sto pored svog tanjira. Domaćin se bez riječi podigao od stola i izašao iz kuće. Poslije nekoliko minuta vratio se sa vilama za skupljanje đubriva i stavio ih uporedo sa vojnikovom sabljom, pored njegovog tanjira. I sjeo je za sto.

— Ej, druškane, šta to znači? — upita vojnik seljaka.

— Vrlo prosto — odgovorio je domaćin. — Tako kod nas u selu jedu: ko ima veći nož, tome je i viljuška velika.

Vojnik je ćutke s'avio sablju u korice i od tada se nikada nije pravio važan.

Rumunska nar. pripovijetka

PRSTEN

Neki čovjek imao tri sina. Jednom se on vrati sa dalekog puta i sinovima donese na poklon zlatan prsten. Svaki od sinova se nadao da će dobiti prsten. Ali otac im reče:

— Djeco moja, ja znam da svaki od vas želi da ima ovaj prsten, ali ja ne znam kome da ga poklonim. Pođite na put po svijetu i vratite se tačno poslije godinu dana. Onome ko bude učinio najbolje djelo, daću prsten.

S tim se svi složiše.

Poslije godinu dana sva trojica se javiše ocu.

— Pa, pričajte šta ste učinili za ovo vrijeme.

— Ja mislim, — poče najstariji sin — da prsten treba da pripadne meni: na svom putu sreo sam mnogo

siromašnih, golih i bosih, i uvijek sam s njima dijelio sve što sam imao.

— Dobro — reče otac. — Ali, tako bi svako postupio ako je dobar. U tome nema ničega naročitog.

— Bez sumnje, oče, prsten ćeš pokloniti meni — reče srednji sin. — Jednom sam prolazio pored duboke rijeke i ugledao dijete kako se davi. Ne razmišljajući kakva mi opasnost prijeti, bacih se u vodu i spasoh dječaka.

— Divno, sine moj! — uzviknu otac. — Ali tako bi postupio svaki hrabar čovjek. Ni ti nisi učinio ništa posebno.

— Stid me je da priznam da ništa dobro nisam učinio — reče treći sin. — Kad pođoh od kuće, odlučih da idem u daleki Misir. Na putu me zadesi bura pa sam morao razapeti šator ispod velikog drveta. Ne prođe mnogo vremena, a u moj šator uđe čovjek koji je bio sav izranjavljen. Zamoli me da mu pružim utočište. Zagledavši se bolje u njegovo lice, u čovjeku prepoznam svog najvećeg neprijatelja. Ali mu oprostim sve i postaram se da mu olakšam njegove posljednje trenutke. Umirući, on mi reče da mu je ostalo troje djece bez ikoga na ovome svijetu. Ja sam ih posvojio i sada ih hranim i vaspitavam.

— Tvoje dobročinstvo je najveće! — uzviknu otac i dade prsten najmlađem sinu.

Iračka nar. pripovijetka

VELIKI PASULJ

U pradavna vremena svi su Indijanci živjeli pod zemljom. Oni su tada obrađivali zemlju i bili odlični zemljoradnici i niko se nije mogao mjeriti s njima. Poglavica

im je bio Pokretna Stijena; on je bio najbolji i najmudriji među njima.

Ali jednog dana se desi da Pokretnoj Stijeni izraste nekakav ogromni struk pasulja. Rastao je, rastao sve dok nije došao do zemljine kore, pa kako je vrlo jak i debeo, probio je kao od šale zemljinu koru i izašao na sunčevu svjetlost. I tad su sunčevi zraci prodrli kroz taj otvor, a Indijanci, vidjevši to, silno se iznenade. Nisu znali šta li to može biti tako svijetlo, pa su se pitali kakva li je to ogromna vatra. A čim je sunce zašlo, začudile su ih i daleke svijetle tačke; to su bile zvijezde.

Vidjevši to, poglavica okupi sve starije ljude i na savjetovanju odluče da pošalju vuka uz stabljiku ogromnog pasulja da bi svojim oštrim šapama proširio otvor i da bi svjetlost bila jača.

Vuk se pope uz stabljiku, proširi rupu svojim oštrim šapama i potom se opet vrati. Stari ljudi onda odluče da pošalju goluba da vidi šta se to napolju krije i da ih o svemu obavijesti. Golub poletje kroz rupu, opazi nekakvo jezero, pa rijeke i šume, zatim mnoge životinje i ptice i zatim se vrati. Ispriča indijanskim starcima sve što je tamo gore vidio.

Čuvši to, stariji ljudi stadoše da se čude, htjedoše da sakriju od svojih porodica to što su čuli od goluba. Znali su da ima dosta starih i debelih ljudi koji bi se teško mogli popeti uz stabljiku pasulja.

Golub nije mogao da ćuti pa sve ispriča nekim ratnicima, te ovi riješiše da izađu na zemljinu površnu. Stoga se jednog dana popeše i, očarani onim što su gore vidjeli, riješiše da ostanu na površini i da se ne vraćaju svojima. Kasnije su pozvali svoje djevojke, sestre i braću, a uskoro je i čitavo pleme izašlo napolje.

Pod zemljom su ostali samo debeli ljudi i žene, jer su bili suviše teški i lijeni da se uspnu uz stabljiku velikog pasulja. Ali malo kasnije, kad ne bješe nikog ko bi radio za njih, a oni sami to nisu mogli zbog debljine, odlučiše i oni da se nekako popnu. Izlazili su hukćući i stenjući jedan po jedan, polako, pa najzad pod zemljom ostade samo jedna debela baka. Vidjevši da će samo ona ostati pod zemljom, baka se stade penjati uz stabljiku, ali sve što je bila bliže površini zemlje, stabljika se sve više i više savijala. Ljudi su gledali kako se ona muči pa su pokušali da joj nekako pomognu, ali baka nikako da dohvati konopac koji joj bjehu odozgo dobacili. Penjala se sve više i više, a pasulj se sve više savijao. Najzad puče stabljika pasulja i sruši se pod zemlju tako snažno da se od toga čitava zemlja zatresla.

Eto tako su Indijanci došli na površinu zemlje pa počeli da žive pod suncem. A sad čim osjete da zemlja drhti i puca, znaju da je ona debela baka ponovo pala sa stabljikom pasulja, i to poslije bezbrojnih pokušaja da se uz pasulj nekako domogne zemljine površine i dođe u svoje pleme.

Bolivijska nar. pripovijetka

PET JAJA

Na nekom polju u blizini nekakvog grada živjeli siromašni seljak i seljanka — Huan i Huanika. Oni su bili tako siromašni da su često bili bez hrane i po tri dana.

Tako jednom, kad nisu imali šta da jedu tri dana, Huanika upita svog muža:

— Dokle ćemo ovako bez hrane?

A Huan joj odgovori:

— Ne brini ništa. Danas ću ići u grad i gledaću nekako da dođem do novca da kupim pet jaja. Ta jaja ćeš ti poslije skuvati pa ćemo ih pojesti.

Rekavši to, Huan se spremi u grad. Kad stiže tamo, stade na jednom ćošku čekati prolaznike od kojih bi mogao tražiti milostinju. Kad jedan čovjek prođe pored njega, Huan ga upita tihim glasom:

— Slušaj, prijatelju! Budi tako dobar pa mi daj četiri centa da kupim jedno jaje!

Čuvši ove riječi, darežljivi čovjek izvuče četiri centa i dade ih. Huan ponovi to pet puta i bješe srećne ruke pa ga niko ne odbi i kad skupi dosta para, ode i kupi za njih pet jaja. Potom požuri da ispriča ženi radosnu vijest.

Saznavši za jaja, žena se obradova i stade ih sve odjednom kuvati, jer su oboje bili veoma gladni. Kad jaja bjehu skuvana, žena mu rekne:

— Huane, ti ćeš pojesti dva jaja, a ja tri, jer sam ih kuvala.

Huan ne pristane na to, jer je smatrao da njemu pripadaju tri, pošto ih je nabavio i donio. On bješe uporan u tome govoreći:

— Meni tri, a tebi dva!

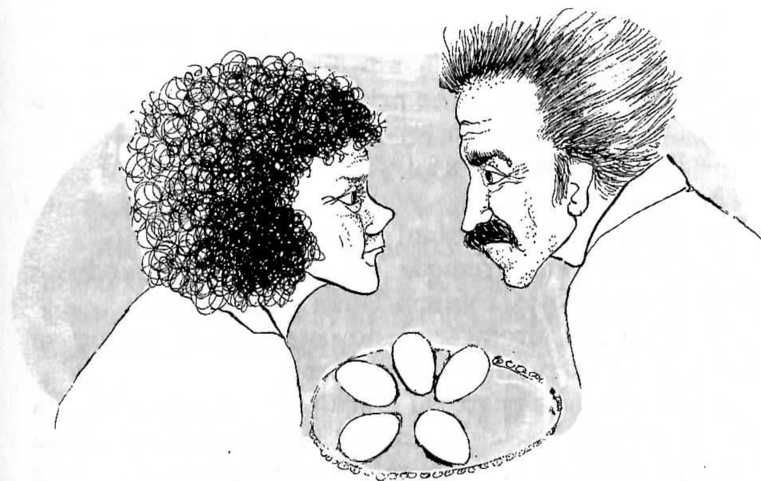
Ali i njegova žena bješe tvrdoglava, tražeći i ona tri jaja, a za njega ostavljajući dva. I tako su tjerali mak na konac.

Pošto su već dosta vremena izgubili prepirući se oko toga, Huanika odluči da kaže Huanu da će umrijeti samo ako njoj ne pripadnu tri jaja. Ali on joj rekne ravnodušno:

—Pa dobro, to ne mijenja stvar. Hajde, umri!

Ona se sruši na zemlju kao da je mrtva. A Huan stade da je oplakuje:

— Oh, moja sirota ženo!

I pošto već bješe umoran od oplakivanja, on se spusti na zemlju i šapne joj:

— Huanika, ne budi luda. Ja ću pojesti tri jaja, a ti dva!

Ali ona odgovori:

— Ne, ja ću pojesti tri, a ti dva, a ako nećeš, možeš me onda sahraniti.

I čovjek nastavi da je oplakuje.

Pošto vidje da mu žena odbija da se ponovo vrati u život, on odluči da potraži svoje najbolje prijatelje. On je imao pet prijatelja i kad dođe do njihovih kuća, reče im da je došao po savjet kako da sahrani ženu, koja je baš sada umrla, a on nema ni prebijene pare za sanduk. A prijatelji mu rekoše da se ništa ne brine, jer će se oni postarati.

Kad se vrati kući, on nađe svoju mrtvu ženu. Huan se opet zaplaka. Opet je stade moliti:

— Oh, Huanika, preklinjem te ne ostavljaj me samog! Preklinjem te!

Rekavši to, on se opet sagne i šapne joj na uvo.

— Ja ću pojesti tri jaja, a ti dva.

Ali ona mu rekne da ne pristaje, već hoće da ona pojede tri, a on dva jaja. On joj tada rekne:

— Pazi, sahranićemo te!

A ona odgovori:

— Ništa to nije. Sahrani me kad hoćeš.

Poslije kratkog vremena on stavi ženu u sanduk i ponese je na groblje. I putem Huan stade plakati:

— Oh, moja sirota ženo, ne ostavljaj me samog na svijetu, preklinjem te, ne ostavljaj me!

I kad otpočeše pogrebni običaji, on reče ostalima da hoće još jednom da je poljubi, pa joj pritom opet šapnu na uvo pitajući je da li pristaje da on pojede tri, a ona dva jaja. Ali žena je uvijek davala isti odgovor. Potom je donesoše na ivicu groba. Opet se Huan sagne i šapne joj na uvo:

— Gledaj, ti si na ivici groba i sad ćemo te spustiti dolje.

Tada, vidjevši da on govori istinu, ona se uspravi u sanduku i rekne:

— Dobro neka bude. Ti ćeš pojesti svih pet jaja.

Iziđe iz sanduka pa se njih dvoje upute kući. Ali kad tamo stigoše, Huanika stavi svih pet jaja na sto, pa od njih pojede tri.

Ekvadorska nar. pripovijetka

KAMLETOV CVIJET

Svuda po Urugvaju može se naći ljupka vodena biljka koju svi nazivaju kamletovim cvijetom. Gdje god ima vode, bilo to bara, rijeka ili jezero, nađe se ovaj ljubak

cvjetić kako pliva po površini. A evo kako je nastao taj kamletov cvijet.

Nekada davno živjelo je na obali neke rijeke jedno miroljubivo indijansko pleme. Ljudi tog plemena bavili su se lovom i ribolovom, a svoju odjeću su pravili od životinjskih koža. Ljudi su tako živjeli dobro i srećno.

Ali njihovu zemlju napadnu neki nepoznati ratnici bijele kože, iz nekog dalekog kraja. Oni osvoje indijanska lovišta i tu podignu svoje farme; podignu kuće i utvrđenja. Bijeli ratnici zabrane Indijancima da love na tom mjestu.

Indijanci su se borili da bi povratili svoja lovišta i rijeku u kojoj su lovili ribe. Mada su oni imali od oružja samo strijele, koplja i sjekire, ipak su dobijali bitke. Ali, na kraju, ipak nisu mogli da pobijede.

Oni odstupiše sa zemlje koju su ranije posjedovali pa podignu svoj logor na drugom mjestu. Ali tokom vremena nestane neprijateljstva između Indijanaca i bijelaca, jer su uvidjeli da mogu da žive kao susjedi u dobrim odnosima.

Stari ljudi pričaju da je u selu bjelokožaca živjela neka djevojka; ona je bila kći bijelog vođe. Isticala se svojom ljepotom i dobrotom pa su je svi Indijanci voljeli.

Desi se jednom da su se igrala indijanska djeca u rijeci. Iznenada voda u rijeci poče da raste. Vodena bujica nadođe, prekri obalu noseći drveće i kuće. U međuvremenu se djeca bjehu uspuzala uz stijene, svi sem jednog mališana, malog Indijanca, koga već bješe uhvatio vrtlog. Čuvši viku ostale djece, kći bijelog vođe potrča do rijeke i opazi dječaka kako pliva po nabujaloj rijeci. I ostali dotrčaše, ali djevojka nije čekala ni časa pa skoči u nadošlu rijeku da spase dječaka koji se davio. Ona do-

đe do njega i dohvati ga plivajući, ali bješe već umorna da se vrati na obalu.

Njen otac, vođa bijelaca, takođe skoči u vodu. On brzo zapliva uprkos jakoj bujici prema mjestu gdje su se nalazili njegova kći i dječak, pa kad dođe do tog mjesta, dohvati dječaka i izvuče ga na riječnu obalu. Ali kad se vrati po kćer, nje više ne bješe na onom mjestu, talasi su je nekud odnijeli.

Zbog toga nastade velika žalost u selu bijelaca i u indijanskom logoru. Djevojčin otac nije mogao da se utješi.

I jednog dana dođu Indijanci kod njega sa porukom boga Tupe. Tupa je takođe bio dirnut požrtvovanošću lijepe djevojke za indijanskog dječaka pa je naredio da može i dalje živjeti u drugom obliku, kao cvijet koji će uvijek biti viđen na površini rijeka i jezera.

Zato se kamletov cvijet viđa svakog proljeća; on je plave boje, kao oči plemenite djevojke kojoj je bog Tupa podario besmrtnost.

Urugvajska nar. pripovijetka

ČUDNI MOMAK

Jednom nekakav čovjek gurao kolica s vrećom raži u vodenicu. Putem srete nekog čovjeka pa s njim otpoče ovakav razgovor.

— Dobro jutro! Da li je put dobar?

— Nisam ga probao.

— Da li su pustili vodenicu?

— Nisam je sreo.

— Čudan si ti momak.

— Nisam momak; oženjen sam već dvadeset godina.

— To je dobro.

— Ma nije sasvim dobro.

— Zašto?

— Žena mi je vrlo stara.

— Ah, to je loše.

— Nije tako loše.

— Šta je u tome dobro?

— To što žena ima kuću i mnogo novaca.

— Oh, pa to je dobro.

— O, ne, ne naročito. Nema krupan novac, već sitninu.

— A, to je već loše.

— Ne, nije tako loše. Za tu sitninu kupio sam četiri debele svinje.

— To je dobro.

— Nije sasvim dobro. Jer kad mi je majka topila slaninu, zapalila je kuću.

— A, to je već sasvim loše.

— Ne, nije sasvim. Sad sam novu kuću sazidao.

— To je dobro.

— Ne, nije naročito dobro. Kad je moja stara žena razgledala kuću, pala je s merdevina i slomila vrat.

— Uh, uh, uh! Kako je to zlo!

— Nije baš tako veliko zlo. Oženio sam se mladom ženom — ljepoticom.

— Pa to je dobro.

— Nije sasvim dobro. Žena se oblači preko čitavog dana, a za kuću ne mari, a ja kuvam, pečem, šijem i čistim.

— Ah, to je doista loše.

— Da, vrlo, vrlo loše! Zbogom!

Danska nar. pripovijetka

OTAC I SIN

U stara vremena bješe neki ugledan zanatlija. Bio je poznat ne samo po svome majstorstvu nego i velikom poštenju. U mjestu gde je živio, svako ga je volio. I svima je bilo drago što je pošteni zanatlija, kad se oženio, dobio sina. Raslo je dijete u izobilju i bogatstvu — dok nije postalo pravi momak. I tada počeše prave nevolje za oca. Jednog dana dođe neki starac i reče zanatliji da mu je sin napravio veliki zulum — prebio noge konju, a njega, starca, udario teškom tojagom po leđima. Sutradan se javi neka žena da joj je zanatlijin sin razbio krčag sa vodom. Prekosutra — opet neka djeca javiše da im je kabadahija[13] uzeo nešto para što su svojim radom sakupili. I tako su se ređala nevaljalstva i zla, koje je sin ređao iz dana u dan.

Otac je bio neobično tužan — ali sinu nije htio ništa da govori. Samo iznese jednu veliku uglačanu dasku u dvorište i poče da ukiva u nju velike čivije.

[13]) kabadahija — nasilnik, siledžija

Kad god bi mu neko rekao za neko nevaljalstvo, zulum, ili zlo djelo njegovog sina, otac bi isplatio štetu, a u dasku zakucao po jednu čiviju.

— Šta to radiš, oče? — zapita ga jedanput sin, gledajući kako otac ukucava velike čivije.

— To su tvoja nedjela, sine! Kad god nešto uradiš što ne valja, ja to ubilježim na ovoj dasci.

Sin se dugo zamisli nad ovim odgovorom.

Jednog dana sin reče ocu:

— Oče, odlučio sam da se popravim. I od sada ću činiti samo dobra djela. A kada učinim dobro djelo, ja ću izvaditi po jednu čiviju iz ove daske.

Sin tako i uradi. Činio je dobra djela, i vadio čivije iz daske, dok ona ne ostade prazna.

— Evo, oče, sada u dasci nema više ni jedne čivije. Jesi li sada zadovoljan?

— Dobro je, sine, što si to uradio i što si čineći dobra djela povadio sve čivije. Samo zapamti: čivije si povadio, ali su ostale rupe. Tako je i u životu: rane se zaliječe, ali ostaju ožiljci.

Albanska nar. pripovijetka

KRAĐA KONJA

Jedan čovjek po imenu Ben-Sad imao je divnog, brzog konja. Njegovom susjedu se dopao konj i htio je da ga kupi od Ben-Sada. Ben-Sad nije htio na proda konja. Susjed onda odluči da mu na prevaru uzme životinju.

Kad je Ben-Sad jedne večeri jahao drumom, nađe susjeda kako leži na putu i plače.

— Šta ti je? — upita Ben-Sad.

— Bolestan sam, pomozi mi — odgovori susjed.

Ben-Sad sjaha a susjed ustade, uzjaha njegovog konja i obode ga.

— Kad nisi htio da mi prodaš konja, ukrao sam ti ga! Šta mi sad možeš?

Ben-Sad dobroćudno odgovori:

— Oteo si mi konja, a ja sam prema tebi htio da budem dobar. Pokazao si se nezahvalnikom. Ne hvali se time pred ljudima. Možda bi oni zbog toga prestali da čine dobra djela i više ne bi bili sažaljivi.

Susjeda dirnuše te riječi. Zaustavi konja, sjaha i vrati ga Ben-Sadu.

— Oprosti. Toliko sam želio tvoga konja da sam zaboravio da budem zahvalan za dobro koje si mi učinio. Ne želim da moje nevaljalstvo služi kao primjer ljudima i da ih sprečava da se međusobno pomažu.

Marokanska nar. pripovijetka

MALA MALECKA

Jednom bila jedna mala malecka ženica u maloj maleckoj kućici i malom maleckom selu.

Jednog dana ta mala malecka ženica stavi na glavu svoju malu malecku kapicu i iziđe iz svoje male malecke kućice i pođe da malo malčice prošeta. Pošto mala malecka ženica prevali mali malecki putić, dođe do malih maleckih vratnica, pa mala malecka ženica otvori male malecke vratnice i uđe u mali malecki vrtić.

A u tom malom maleckom vrtiću mala malecka ženica ugledala malo malecko strašilo za ptice. To malo male-

cko strašilo za ptice imalo je malu malecku haljinicu i na glavi malu malecku kapicu. Reče mala malecka ženica:

— Ta mala malecka kapica i ta mala malecka haljinica taman će odgovarati meni ovako maloj maleckoj.

I tako mala malecka ženica prebaci tu malu malecku haljinicu i malu malecku kapicu preko svoje male malecke ručice, pa ode svojoj maloj maleckoj kućici.

Kad mala malecka ženica dođe svojoj maloj maleckoj kućici, malo malčice se umorila pa ode u svoj mali malecki krevetić. Onu malu malecku haljinicu i onu malu malecku kapicu spremi u svoj mali malecki ormarić. Tek što malo malčice zaspa, probudi je neki tanki tanušni glasić iz malog maleckog ormarića:

— Vrati mi moju haljinu i kapu!

Na to se mala malecka ženica malo malčice uplaši pa malu malecku glavu sakri pod mali malecki pokrivač i opet zaspa. A pošto je malo malčice spavala, onaj tanki tanušni glasić iz malog maleckog ormara viknu malčice jače:

— Vrati mi moju haljinu i kapu!

Mala malecka ženica se malo malčice više uplaši pa malu malecku glavu sakri malo malčice više pod mali malecki pokrivač. A pošto mala malecka ženica opet malo malčice odspava, tanki tanušni glasić iz malog maleckog ormara opet vikne još malo malčice glasnije:

— Vrati mi moju haljinu i kapu!

Tada ta mala malecka ženica izvuče malu malecku glavu ispod malog maleckog prekrivača i viknu tanušnim glasićem:

— Nosi je!

Engleska nar. pripovijetka

DOVITLJIVI PROSJAK

Veseli i dovitljivi prosjak išao jednom kroz polje pa sretne pastira. Pastir je bio tužan a u rukama je nosio konjski rep.

— Zbog čega si tako tužan? — upita prosjak pastira.

— Desila mi se nesreća. Vukovi mi pojedoše i posljednjeg konja. Meni samo rep ostaviše, te mi je sada teško bez konja.

— Daj mi taj rep — reče prosjak — i čekaj me ovdje. Imaćeš konja koji će biti ljepši od tvoga što su ga vuci izjeli.

Pastir posluša prosjaka, dade mu konjski rep i osta u polju da čeka šta će dalje biti. A prosjak se uputi u jedno naselje u kome bješe kuća nekog pohlepnog i nepoštenog kneza. Nedaleko od kuće prosjak opazi lisičju jazbinu. Priđe jazbini i gurnu rep u rupu, sjede i objema rukama uhvati za kraj repa.

Malo tako posjede, kad ugleda kneza kako mu se približava na svom najboljem kasaču. Čim knez opazi prosjaka, zaustavi konja pa upita:

— Šta to radiš? Zašto držiš taj konjski rep?

Prosjak ga pogleda i odgovori:

— Snašla me nevolja. Pustih konja da pase, on upade u ovu rupu. Dobro je što nekako uspjeh da ga uhvatim za rep, inače ostadoh ti ja bez konja. Sada se, eto, malo odmaram, a poslije ću ga izvući iz rupe.

— A kakav ti je konj? — zapita pohlepni knez. — Trči li dobro?

— To ti je silan konj! Sedam puta ti ja dnevno na njemu obiđem oko zemlje. Griva mu je kao snijeg na planinskim grebenima; od njegovih kopita lome se stijene; između njegovih ušiju može stati deset kamila; kad se propne, grivom dodiruje oblake.

Knez se, u svojoj pohlepi, sav zatrese na ove riječi. Sjaha sa svog kasača, odgurnu prosjaka pa zgrabi rep.

— Ko ti je dozvolio, — poviče on — da dovedeš konja da pase na mom imanju? **Gubi mi se s očiju!**

A prosjak će veselo na to:

— Bih ja, ali sam ogulio noge pa ne mogu da hodam.

— Dobro, držaću rep a ti sjedi na moga konja, pa da te više nikad ne ugledam na svom imanju! Razumiješ? Gubi se!

To je prosjak jedva dočekao da čuje. Uzjaha konja i kasom ode u polje. U polju zateče pastira, dade mu kneževog konja, a sam nastavi put pješke do novih veselih zgoda...

Mongolska nar. pripovijetka

ABU-NUVAS

Bio neki bogati čovjek pa imao među svojim slugama i jednog lakrdijaša[14]) po imenu Abu-Nuvas. Jedne zimske večeri gospodar reče lakrdijašu:

— Hoću nešto da ti poklonim, ali pod uslovom da prespavaš noć na krovu i to bez vatre kojom bi se mogao ogrijati.

— Dobro, pristajem — odgovori Abu-Nuvas.

Kada pade crni mrak, Abu-Nuvas se pope na krov, pa provede noć onako kako su se dogovorili. A ujutro, kad svanu, stade pred gospodara i zatraži poklon.

— Ispunio si sve uslove? — upita ga gospodar.

[14]) lakrdijaš — šaljivdžija, čovjek koji pravi šale, lakrdije.

— Ispunio sam — odgovori Abu-Nuvas. — Noć sam proveo nag, na ljutoj zimi. Kad sam vidio vatru u nekoj dalekoj kući, poželio sam da se ogrijem kraj nje.

Čuvši to, gospodar će reći:

— Narušio si pogodbu. Vidio si vatru i, bez sumnje, ti si se time bar malo zagrijao. Zato nemaš pravo da tražiš nagradu.

Abu-Nuvas se naljuti, pa riješi da se nekako osveti gospodaru. Poslije nekoliko dana pozva on gospodara na ručak. Gospodar dođe i stane čekati da mu se prinese ručak. Dugo je tako sjedio, ali mu niko ništa ne iznese. On se veoma začudi tome, pa upita Abu-Nuvasa:

— Gdje je jelo?

A ovaj to jedva dočeka pa će:

— Još nije gotovo.

Tako prođe još jedan sat, ali još niko ništa ne iznosi. Kad gospodar ponovo upita šta je s jelom, Abu-Nuvas mu reče:

— Još nije gotovo.

Najzad se gospodar naljuti i zatraži da pogleda kuhinju. Ali ga Abu-Nuvas odvede do jednog drveta, pa mu reče:

— Jela su na vrhu ovog drveta, a ispod njegovog korijena je vatra.

Gospodar ga začuđeno pogleda.

— Baš si poludio! Jelo se neće ni zagrijati a kamoli skuvati ako je na tolikoj razdaljini od vatre.

Abu-Nuvas ovo jedva dočeka.

— Gospodaru, ja se držim tvoje pameti: ti si rekao da sam se ja zagrijao time što sam samo vidio vatru u daljini. Zašto se onda jelo ne bi skuvalo kada je vatra sada mnogo bliže?

Gospodar shvati šalu svoga lakrdijaša. Prsnu u smijeh pa naredi da se Abu-Nuvasu da obećani poklon.

Sudanska nar. pripovijetka

POBJEDNIK LEOPARDA

Dvanaest ljudi iz nekog sela pošlo je u mlin da samelje brašna. Samljeli su ga i krenuli natrag. Išli su jedan za drugim uskom stazom. Onaj koji je išao prvi nije mogao vidjeti nikoga iza sebe. Stoga se najednom uplaši: možda je neko zaostao, izgubio se u šipražju? On se zaustavi i propusti pored sebe sve ostale.

— Jedan, — brojao je on. A počeo je da broji od onog koji je bio odmah iza njega — dva, tri... — Po njegovom brojanju ispalo ih je jedanaest. »Ali nas je bilo dvanaest«, pomisli on i glasno povika drugovima:

— Stanite! Izgleda da se jedan od nas izgubio.

Ne može biti — odgovori drugi. — Ti si pogriješio: De da ja izbrojim.

I poče da broji iznova. I kod njega je izašlo jedanaest. Tada reče onaj koji je išao posljednji.

— Ja sam išao posljednji, a ja se nisam izgubio! Znači, niko se nije izgubio.

No kada se prihvatio posla, izbrojao je i on svega jedanaest. Ni više ni manje. Tako je i bilo, pošto je svaki od njih zaboravljao da broji i sebe.

— Teško nama! Povikaše svi u isti mah. — Izgubili smo druga!

— Sigurno ga je odnio leopard! — reče onaj koji je išao posljednji.

Svi zaćutaše. Jad njihov bio je velik.

— Bio je bez oružja i nije mogao da savlada leoparda, — reče neko tužno.

— Umro je kako dolikuje ratniku — bez ijednog krika!

— On je najhrabriji iz cijelog našeg naselja! — prihvati još jedan. — Sva je nevolja u tome što su tamo bila dva leoparda.

— Kakva dva?! — odvrati četvrti. — Pet, sedam, cio čopor leoparda.

— Jadna žena! Jadna djeca! Kako da izgube takvog voljenog muža i oca!

Tako su oni kukajući i stenjući došli u svoje naselje i naslagali vreće na trg pored kolibe poglavice plemena. Svi su se stanovnici skupili na trgu. Tužno su slušali priču o tome kako se nenaoružani junak sasvim sam borio sa čitavim čoporom leoparda i poginuo u neravnoj borbi. Žene su naricale, muškarci se zaklinjali da će se osvetiti.

Najednom djevojčica, koja je nedavno naučila da broji, pritrča majci i reče:

— Mama, ovdje je naslagano dvanaest vreća.

— Skloni se! — viknula je mati. — U naselju vlada žalost, a ti se baviš koječime.

— Mama, — nije odustajala djevojčica — kako je jedanaest ljudi donijelo dvanaest vreća?

— To je cijela istina — umiješao se poglavica plemena.

Viknuo je na žene, naredio im da ućute i počeo da broji vreće. Bilo ih je dvanaest. Tad stade da broji ljude. I njih je bilo dvanaest.

— Pa, vas je dvanaest — rekao je. — Znači da je onome, koji je zaostao, uspjelo da pobjegne od leoparda.

— Da pobjegne?! — pobunio se neko od dvanaestorice. — On je u borbi pobijedio. On je najhrabriji među hrabrim! Najsilniji među silnim!

— Naše naselje treba da se ponosi njim! — povikala su ostala jedanaestorica. — Odsada će se po cijeloj okolini govoriti o nama: »On je iz naselja gdje živi pobjednik

leoparda.« A mi, čije su oči vidjele što su vidjele, i čije su uši čule što su čule, nikada se nećemo zamoriti da pričamo o neustrašivom junaku.

Etiopijska nar. pripovijetka

MUDRI KROJAČ I MANDARIN[15])

Prije mnogo godina živio je stari krojač po imenu Hue, poznat kao najvještiji u svom zanatu među svim gradskim i seoskim krojačima kambodžanskog carstva. Dug, život, bistrina uma i bogato iskustvo načiniše ga, pod starost, mudracem čija slava ne bješe ništa manja od one koju je stekao kao krojač.

Jednoga dana dođe mu sa dvora nekakav visoki mandarin. On je tražio da mu krojač sašije svečane odore, ali takve koje još nisu viđene kako na carskom dvoru tako i po čitavom dalekom istoku.

Krojač Hue pokloni se duboko, pokloni se još jednom, i još jednom:

Veoma sam počašćen, visoki mandarine! Upravo imam takav komad svilene tkanine kakva se više nigdje ne može naći. Izvešću je samim zlatnim mjesečevim srpovima, tankim i vitkim kao najljepše djevojačke obrve.

Mandarin zaklima glavom.

— Da, to će biti ono što sam želio!

Krojač Hue se zamisli jedan časak, pa će reći:

— U redu, visoki mandarine, imaćeš odoru od ove skupocjene tkanine, ali prije nego pristupim krojenju moram znati koliko si već godina na dvoru.

[15]) mandarin — visoki državni službenik u carskoj Kini.

Uvrijeđeni mandarin htjede da plane, ali ga krojač preduhitri.

— Ja sam prost, vrijedan krojač, te mi ni na um ne pada da te bilo čim uvrijedim u tvom dostojanstvu. Pitao sam te zato da bih znao kako valja skrojiti tkaninu za tvoju svečanu odoru.

Mandarin, još uvijek gnjevan, uzviknu:

— Kakve veze ima to pitanje sa krojem moje odore?

Krojač Hue nastavi:

— Pitaš, kakve veze ima? Čuj me, visoki mandarine! Ima! I te kako ima! Ako tek odskora uživaš vladaočevu milost, koračaš samouvjereno, ponosito isturenih grudi, sličan paunu ili jedrilici u čije je svileno jedro poduhnuo povoljan vjetar te ga napinje svom snagom. U tom slučaju morao bih da produžim prednji dio, kako bi obje strane odore podjednako ravno padale niz tvoje tijelo. Ukoliko već duže vremena nosiš teret svog visokog dostojanstva, te ti je ponos iščilio i splasnulo uobraženje, lepršaće odora oko tvog tijela kao jedro bez daška vjetra. U tom slučaju morao bih i prednju i zadnju stranu odore da iskrojim u istoj dužini. No ako ti pleća već dugi niz godina pritskuje teret odgovornosti, te ti se glava nisko povila pod teretom narodnih nevolja i nepravdi tvog ćudljivog vladara, hodaćeš onda naokolo pogleda prikovana za zemlju ispunjen stidom zbog nedjela tvoga gospodara. U tom slučaju maraću da skratim prednji dio tvoje svečane odore.

Eto zašto sam ti, o visoki mandarine, postavio pitanje koliko si već godina na dvoru.

Kambodžanska nar. pripovijetka

SOVICA — MUDRA GLAVICA

Živio jednom ne car-carević, ne kraljević, ne mudrac i ne čarobnjak, ne volšebnik[16]) i ne isposnik, i ne spahija[17]), i ne obazrivi političar, ne savjetnik, ne vojskovođa, ne činovnik nadmeni, ne škrti trgovac, ne pjevač umilni, ne ljekar i ne vrač — jednom riječi ovako: živio orač, hrabar neki čovjek, po imenu Buračok. A imao je razum ne carski, i ne plemićki, i ne spahijski već seljački.

Bio jednom Buračok u gradu, pa svrati na pijacu i za nekoliko groša kupio buljooku sovu da je pokloni sinu. Pošao tako s njom natrag u selo, ali predveče se Buračok umori, pa stade misliti gdje da prenoći. Pogleda unaokolo i primijeti nekakvu kuću, a unutra vatra gori.

»Daj, de — pomisli — svratiću tu, možda su to neki dobri ljudi pa će me primiti na prenoćište.«

Priđe prozoru i ugleda na stolu, pokrivenom bijelim čaršavom, divnu pitu, a kraj nje pečenu gusku i teglu meda. A na klupi sjedi punačka mladica, veze, pjeva pjesmu i tako čeka svog mužića.

»Nema šta — večera je izvrsna! Bez mane!« — pomisli Buračok pa zakuca na prozor:

— Tuk-tuk!

I ču iznutra:

— Ko je to? Jesi li ti to, Metek?

A Buračok će:

— Pusti, ljepotice, jednog putnika da se ogrije.

Domaćica se zbuni, stade juriti po sobi i za tili čas pita sa stola se nađe u naćvama, tegla sa medom u sanduku, a pečena guska u pećnici.

---

16) volšebnik — čarobnjak, čudotvorac

17) spahija — zemljoposjednik, bogataš

»Eh, vidim ja — nije za psa kobasica! Kod takve damaćice neću dobiti ni suvu koricu!« — ljutito pomisli Buračok i samo što uspje da se ukloni od prozora — kad iznenada po snijegu zaškripaše lake saonice pa se zaustaviše pred samom kućom. Zdrav širokopleć seljak u toplom kožuhu izađe iz saonica, priđe vratima i poče lupati iz sve snage, vičući što jače može:

— Hej, ženo, otvori mi! To sam ja!

Vrata se odjednom otvoriše, domaćica odvede konja u dvorište, a domaćin se obrati Buračoku čim ga ugleda.

— Brate, a ko si ti?

— Putnik — odgovori Buračok. — Dozvoli mi, dobri domaćine, da prenoćim kod tebe!

— Hajde, ulazi, gostima ti se mi uvijek radujemo! — reče gostoprimljivo domaćin i obraćajući se ženi, dodade:

— A ti, ženo, hajde postavi nešto za jelo.

— A šta da postavim? — uzdahnu domaćica iskosa pogledavši Buračoka. — Nemam u kući ništa osim hljeba i soli. Nisam te, Meteča, očekivala tako brzo, te ništa nisam spremila. I gosta nemam čime da ugostim.

— Kad nema — nema! — odgovori dobroćudni domaćin. — Šta da se radi? Šta ima, tome se radujemo. Hljeb, so, voda — i to je jelo. Daj nešto da popijemo! Bilo šta.

I dok je domaćica postavljala sto, domaćin ugleda na Buračokovim koljenima sovu, pa će ga upitati:

— Reci mi, bratac, kakvo to čudo imaš?

— Ah, to je sovica — mudra glavica. Pametna i razumna ptica — sve vidi i mrzi lažljivce.

— Tako? Lukava je to ptica! — pohvali domaćin sovu pa stade halapljivo da umače hljeb u so. Tad Buračok uštinu sovu i ona se odazva:

— Šta ti to kaže? — upita domaćin.

— Ništa naročito, kaže mi da u naćvama ima pite.

— Šta kažeš, pite? Hajde, ženo, pogledaj!

— A odakle sad tamo? — odgovori škrta domaćica i sa strahom pogleda pticu. — Možda je ostalo neko bajato parče! Pogledaću . . .

Ona pogleda u naćve i pljesnu rukama kao da se iznenadi. Nije imala šta drugo da radi, već izvuče iz naćava pitu.

Domaćin i gost se pogledaše i ne progovoriše ni riječi — stadoše jesti ukusnu pitu. Potom Buračok opet uštinu sovicu — mudru glavicu, pa ona ponovo zapišta.

— A šta sad kaže, bratac? — radoznalo upita domaćin.

— Priča nešto za sebe, eto — tobož zbunjeno odgovori Buračok. — Veli mi da se u sanduku nalazi nekakva tegla s medom.

— Kako pametno govori! — uzviknu domaćin veselo trljajući ruke. — Hajde, ženo, vidi je li istina!

— Pravo da ti kažem — poče žena — ne znam odakle bi mogla tamo da bude tegla? Možda je ostala neka kap. Pogledaću.

I iznese na sto punu teglu meda. Domaćin i gost se pogledaše, lukavo se smiješeći, pa nastaviše u slast da jedu pitu.

— Umukni, brbljivice! — tiho dobaci Buračok sovi koju bješe po treći put uštinuo, te je ova stala hukati. — Ućuti, šta se miješaš, to nije tvoj posao!

Ali radoznali domaćin brzo prekide Buračokov razgovor sa sovom sveznalicom, pa će ga upitati:

— Reci mi, brate, šta je još prorekla tvoja sovica-mudra glavica?

— Eto, melje na prazno! — kao tobož nehajno odgovori Buračok. — Sad mi priča da se u pećnici nalazi nekakva pečena guska.

— Guska? Čuješ li, ženo! Guska, pa još pečena! Divno! Brzo idi i pogledaj da nema još nešto.

Domaćica potrča, i protiv svoje volje da zaviri u peć, pogleda i pljesnu rukama:

— Istina! Ah, bože, kako li se to samo desilo? Do malo prije ništa u njoj nije bilo, a sad odjednom odnekuda — pečena guska! Pa ovo je pravo čudo!

Dobroćudni domaćin prsnu u smijeh, namignu Buračoku i predloži mu da ispiju još po jednu čašicu u zdravlje sovice-mudre glavice, pametne i razumne ptice, što sve vidi i koja mrzi lažljivce.

Kad se sutradan Buračok, pošto je dobro doručkovao ostatke obilne večere, oprostio sa gostoprimljivim domaćinom, ovaj namignu ženi pa će veselo reći:

— Oh, kako li si ti lukava, Kaska! Oh, kako te je on za tvoj tvrdičluk opametio. Vidi se da je ovaj snažni čovjek pametan i trezven.

Poljska nar. pripovijetka

VELIKI MUDRAC

Koza nekog seljaka htjede da se napije vode i zavuče glavu u ćup s vodom i zaglavi je. Uplašena, ona poče da bježi oko kuće sa ćupom na glavi, glasno blejeći.

Njen gazda priveza je za drvo i poče da razmišlja kako da joj pomogne. Tada se sjeti Velikog Mudraca i odmah otrča kod njega za savjet.

— Kako je moguće da Veliki Mudrac ide pješice kroz selo? — upitaše učenici Velikog Mudraca, nesrećnog seljaka. — Idi i dovedi slona.

Seljak ode, dovede slona, a Veliki Mudrac se pope na njega i pođe seoskim ulicama, a svi njegovi učenici pođoše za njim. Kad stiže do vrata koja su vodila u seosko dvorište, pokaza se da su ona vrlo uska i niska za slona.

— Moraćemo da sklonimo ogradu — reče Veliki Mudrac.

Domaćin se složi i učenici se odmah prihvatiše posla. Najzad, učitelj dođe do nesrećne koze, i ne silazeći sa slona, reče:

— Znam kako ću najbolje da uradim. Najprije odsijecite kozi glavu.

Vjerujući u učiteljevu mudrost, seljak ga posluša.

— A sad treba izvući glavu iz ćupa — produži Veliki Mudrac. — A za to je potrebno da razbijete ćup!

Ćup su razbili i iz njega ispade kozja glava.

— Sve je u redu — reče Veliki Mudrac seljaku. — Htio si da oslobodiš kozu iz ćupa. Sad je uzmi.

Rekavši to, on okrenu slona prema svome domu i nastavi da gladi bradu.

— Istinu govoreći, ne znam šta bi bez mene uradio ovaj glupi seljak.

A učenici su išli za svojim učiteljem, Velikim Mudracem, ne prestajući da se dive njegovoj pameti.

Narodna pripovijetka iz Sri Lanke

PRIČA BEZ KRAJA

Živio nekada neki vladar koji je više od svega volio da sluša priče. Vladar je tjerao sve svoje velikodostojnike da mu pričaju, ali sve njihove priče su se uvijek završavale na najzanimljivijem mjestu. To je ljutilo vladara, te je stoga naređivao da se kazni onaj koji bi pričao; vladar više nije htio da sluša obične priče, već je tražio priču koja nikada nema kraja.

Svakoga dana je slao činovnike i vojnike da mu dovode ljude koji su znali da pričaju priče. Ti ljudi su birali najduže priče, ali i te najduže su imale svoj kraj. Zbog toga su ljudi bili teško kažnjavani.

Jednom dovedoše vladaru nekog mladića koji se ni najmanje ne uplaši, već doista ispriča priču bez kraja.

— ... Davno, vrlo davno živio je neki car tako bogat da je bilo nemoguće nabrojati njegovo bogatstvo. A žita je imao tako mnogo da nije znao gdje da ga djene. Zato on pozva drvodjelje da mu sagrade ambar tako veliki da mu se kraj ne vidi; od najstarijih vremena pa do današnjeg dana nije bilo većeg ambara. Taj ambar do vrha napuniše žitom. Ali, kad su ga radnici gradili, nisu dovoljno pazili te osta neki otvor, ni mali ni veliki, ali ipak dovoljno veliki da se kroz njega vrabac provuče. Jata vrabaca su dolijetala do ambara da se naslade carskim žitom. Ali kroz otvor je mogao da uleti samo jedan vrabac, pa izleti, a na njegovo mjesto uđe drugi, pa treći. I svaki, kako uzme zrno, odmah izleti da bi uletio četvrti, pa peti, pa još jedan, pa još jedan ...

Vladar je, u početku, slušao vrlo pažljivo. A poslije je slušao jedno te isto: »... opet uleti vrabac, uzme zrno i izleti ...« — te ne izdrža, prekide mladića i upita:

— Pa, dobro. Iskljucali su vrapci sve žito, a šta je poslije toga bilo?

— Oni još nisu iskljucali sve žito. Ne žuri, polako! — odgovori mladić.

Vladara je mnogo zanimalo šta je bilo dalje, pa ponovo upita:

— Pa, recimo da su sve pokljucali, šta je onda bilo?

— Da bi se saznalo šta je dalje bilo, treba čekati da vrapci, zaista, pokljucaju sve žito.

Vladar je pošto-poto htio da zna šta se dalje događalo pa je mladiću dozvolio da nastavi priču. Cio dan, do same noći, mladić je samo ponavljao: »Uletio je vrabac, uzeo zrno i izletio napolje«. I tako je, dugo, bez prestanka, pričao čas o jednom vrapcu, čas o drugom. A vladar ne izdrža pa opet upita:

— Hoće li vrapci skoro pojesti sve žito?

— Ne, još neće — odgovori mladić.

Prošao je dan, prošla noć. Mnogo dana i noći je prošlo a vrapci još uvijek nisu mogli da pokljucaju sve žito iz ambara. Vladar se sve više i više ljutio.

— Zašto do sada još nisu pojeli sve žito? — upita mladića.

— Ne može se tako brzo, to je veliki ambar. A zrna žita ima bezbroj.

Ne zna se koliko je vremena trebalo da vrapci pokljucaju sve žito. Vladar ne htjede više da sluša tu bajku i naredi da kazne mladića. Ali mladić reče:

— Ja stvarno pričam priču bez kraja. Kako možeš da me kazniš, kad kažnjavaš samo one koji pričaju priče što imaju kraj?

Vladar nije imao kud. Vidje da je mladić u pravu. I naredi da mladića puste njegovoj kući.

Kineska nar. pripovijetka

DJEČAK SA PRAZNOM SAKSIJOM

Prije mnogo godina živio u jednoj zemlji mudri kralj. Bio je srećan u svemu, samo nije imao djece. A jednom je došao na misao: »Dobro bi bilo da u našoj zemlji nađem najiskrenije, istinoljubivo dijete i da ga vaspitam!«

Naredio je da se svoj djeci dâ sjeme cvijeća i objavio:

— Ko od ovoga sjemena odgoji najljepše cvijeće, postaće moj sin ili kći.

Sva djeca su počela da gaje cvijeće. Trudio se i Suir. Prošlo je deset dana, prošao mjesec, a cvijeće se nije pojavljivalo.

Najzad je došao dan na koji je kralj odredio da mu djeca donesu cvijeće. Dječaci i djevojčice hitali su kraljevom dvoru noseći saksije sa prekrasnim cvjetovima.

Kralj je išao od jednoga do drugog djeteta sve dok nije ugledao Suira. On je plakao držeći u rukama praznu saksiju.

— A gdje ti je cvijeće? — upitao ga je kralj.

Suir je, kroz plač, ispričao da je sve pokušao, ali sjeme nije niklo. Kralj ga je uzeo za ruku i rekao:

— Evo mog iskrenog, istinoljubivog sina!

— Zašto on? Pa on je donio praznu saksiju! — povikali su sa svih strana.

— Zato što sam svima podijelio kuvano sjeme! Iz njega nije moglo da nikne cvijeće!

Korejanska nar. pripovijetka

SREĆA I NOVAC

Jednom se sreća i novac zavoljeli. Kao što rep ide iza psa, tako je novac išao za srećom. Ljudi su govorili da će se oni vjenčati.

Novac je bio niskog rasta i debeo. Glava mu je bila od zlata, tijelo od srebra, noge od bakra a cipele od hiljadarki. Sreća je bila brbljiva, nevjerna, prevrtljiva i slijepa kao krtica.

Tek što je prošla svadba, oni se već počeše svađati. Žena je htjela da zapovijeda, ali se to nije sviđalo njenom mužu. Pošto je svaki od njih dvoje htio da bude pametniji, dogovore se da isprobaju čija je moć veća.

— Gledaj — reče žena mužu. — Tamo ispod masline sjedi neki siromašak, gladan i pocijepan. Hajde da vidimo ko će mu od nas pružiti više sreće.

Muž pristane i oni odu siromašku. Taj jadnik još nikada nije vidio ni novac ni sreću, pa mu zato oči skoro iskočiše iz glave od čuđenja.

— Dobar dan! — reče novac.

— Dobar dan! — odgovori siromašak.

— Znaš li ko sam ja?

— Ne znam, nikad te nisam vidio, ali stojim ti na raspoloženju.

— A zar ti ništa nemaš?

— Imam, imam gospodine! Imam šestoro djece gole i bose. A što se tiče blagostanja, čekam da i meni nešto dopadne.

— A zašto ne radiš?

— Jer ne mogu da nađem posao. Ništa mi ne ide od ruke. Ovdje me ostavio neki vlastelin i obećao mi novaca ako pronađem vodu da bismo iskopali bunar. Ali nije mi dao ni pare predujma.

— To je dobro učinio — reče novac. — Poznata je stvar da nestane volje za rad kada se novac već nađe u džepu.

— Počeo sam marljivo da kopam, — nastavio je siromašak, — ali nisam naišao ni na kap vode. Kao da se zemlja isušila!

— Pomoći ću ti — reče novac i dade siromašku zlatnik. Siromašak pomisli da sanja pa ipak, kao vjetar, odjuri u pekaru da kupi hljeba. Ali, kada je iz džepa htio da izvadi zlatnik i njime plati hljeb, u džepu pronađe rupu kroz koju je zlatnik ispao. Očajan, poče tražiti ali bez uspjeha.

A sreća se presavijala od smijeha.! Lice njenog muža pozelenjelo je od ljutine. Nije mu preostalo ništa

drugo nego siromašku dade i drugi zlatnik. Ovaj se od radosti nije mogao da snađe! I požuri u trgovinu da kupi tkanine za odjeću svojoj ženi i djeci. Ali, kad je došlo do plaćanja, trgovac pogleda zlatnik i reče da je krivotvoren. Siromašak pocrvenje od stida i, plačući, ispriča novcu šta mu se desilo. Sreća se opet previjala od smijeha, ali se njenom mužu od ljutine nakostriješio brk.

— Evo, — reče on i dade siromašku dvije hiljade dukata. — Valjda ćeš se sada ovim novcem pomoći.

Siromašak pojuri svojoj kući ali ga na drumu presretoše razbojnici. Oni su mu oteli dvije hiljade zlatnika i još mu svukli ono malo odjeće što je imao na sebi. A sreća se stade da ruga svome mužu.

— Sada sam ja na redu — reče. — Da vidimo čija je moć veća: tvoja ili moja?!

I sreća priđe siromašku, dahne na njega i ovaj, u onim iscijepanim pantalonama koje mu razbojnici nisu svukli, u džepu nađe zlatnik!

»Bolje išta nego ništa«, pomisli u sebi siromašak. »Bar ću djeci sada moći da kupim hljeba.« I dok je prolazio pored trgovine tkanina, pozove ga trgovac u trgovinu i reče mu da je pogriješio; mislio je da je dukat krivotvoren, ali došao je zlatar i rekao da je zlatnik pravi, da nije krivotvoren. I trgovac vrati zlatnik siromašku a kao odštetu za nanesenu uvredu — pokloni mu svu robu koju je siromašak bio odabrao da je kupi. I baš kad je siromašak, sa mnogo tkanine prolazio gradskim trgom, kad sprovode one razbojnike što su ga opljačkali; sudija presudi da se siromašku vrate svih dvije hiljade dukata i odjeća.

Sada siromašak zakupi jedan rudnik i, tek što je počeo da kopa, naiđe na olovnu, željeznu i zlatnu žicu. Tako se ubrzo siromašak silno obogatio!

Od tog vremena sreća je potpuno ovladala svojim mužem.

Ona je sada prevrtljiva više nego ikad — dijeli svoje prijateljstvo bez pameti!

A ko zna, možda će joj jednoga dana pasti na pamet da se i tebi nasmiješi?... Ko zna?...

Španska nar. pripovijetka

KON I MON

Nekad, davno, živjela su dva brata: Kon i Mon. Kon je bio stariji i lukav, a Mon mlađi i naivan.

— Slušaj, Mone — jednog dana reče Kon — hajde da podijelimo ovaj naš zajednički pokrivač: danju će biti tvoj, a noću moj.

— Dobro — pristade naivno Mon.

A šta da čovjek radi sa pokrivačem u toku dana? Tek što se Mon zamotao pokrivačem, sav se oblio znojem. Nema druge nego zbaci pokrivač sa sebe. Noću dok je Kon slatko spavao pod toplim pokrivačem, Mon je cvokotao od zime.

Prošlo je nekoliko dana. Kon opet predloži Monu:

— Slušaj, Mone, hajde da podijelimo našu jabuku: tebi donji dio stabla, meni gornji.

— U redu — pristade naivni Mon. Od toga dana Mon je sam brinuo za voćku: okopavao je, đubrio, zalivao. Jer, po dogovoru sa bratom, donji dio stabla pripadao je njemu .

Jabuka, dobro gajena, dala je i dobar rod. Ali gornji dio stabla pripadao je Konu. Monu nije drugo preostalo

nego da se samo oblizuje gledajući kako se njegov brat sladi sočnim jabukama.

Uskoro Kon opet predloži Monu:

— Slušaj, brate, hajde da podijelimo našu kravu: tebi glava, meni tijelo.

— Dobro — opet pristane naivno Mon. Otada je Mon hranio i pojio kravu, jer po dogovoru glava krave je pripadala njemu. Krava je davala obilno mlijeka. Ali mlijeko je pio samo Kon, jer je tijelo krave pripadalo njemu.

Rastužio se Mon. To je opazila jedna starica iz njihovog sela. Zapitala je Mona zašto je tako potišten. On joj je ispričao kako ga je rođeni brat prevario.

— A šta da radim? Moram da ga slušam, on je stariji.

— Baš i ne moraš! — reče starica. — Pamet u glavu i ne daj se! Slušaj pažljivo šta ću da ti kažem: preko dana pokvasi pokrivač! Kada se naveče Kon pokrije, pokrivač će biti vlažan i hladan. I Kon neće moći da zaspi. A kad te upita zašto si pokvasio pokrivač, ti mu odgovori: »Pokrivač je preko dana moj i ja mogu da radim s njim kako mi je volja!« Kada se Kon popne na jabuku, uzmi sjekiru. Priđi stablu kao da ćeš ga posjeći. Kon će vikati: »Šta to radiš?! Ne diraj jabuku!« A ti mu odgovori: »Donji dio jabuke je moj. Sa stablom mogu da činim što mi je volja!« Kada Kon sjedne da pomuze kravu, ti uzmi slamku i golicaj kravu po uvu. Krava će početi da se rita i Kon neće moći da je pomuze. Kon će ti reći: »Hej, ostavi kravu na miru!« A ti mu odgovori: »Glava je moja, i sa glavom mogu da radim po svojoj volji.« Eto, učini sve tako kako sam ti rekla, pa će poslije sve biti dobro, bratsko i zajedničko.

Poslušao Mon staricu. Uradio sve onako kako mu je ona savjetovala. Uvidio Kon kako više ne može da vara Mona, pa reče:

— Slušaj, brate, hajde da živimo kao što smo nekad živjeli. Neka sve bude zajedničko: i pokrivač, i jabuka, i krava!

— Dobro — pristade Mon. I, od tog dana, sve je bilo dobro, braća su se lijepo slagala.

Asamska nar. pripovjetka

ČOVJEK KOJI SE PRETVORIO U BUMBARA

U staro doba, u Irskoj, živio je zvonar Dermot koji je volio da se izležava i sunča. Zbog toga je često propuštao da zvoni kada je trebalo. To je strašno ljutilo popa Patrika. Jednom, dok je Dermot dremuckao uživajući u toploti sunčevih zraka, iznenada začu glasić:

— Baš je dosadno vući zvona za konopce!

Dermot protrlja oči i pogleda lijevo-desno, ispred i iza sebe, i nikoga ne vidje. Najzad, kad je već pomislio da je sve to sanjao, spazi malenog patuljka kako, naspram njega, sjedi na jednom većem oblutku.

— Vjeruješ li ti da patuljci postoje? — upita patuljak.

— Ja... ja... nisam o tome razmišljao. Pop Patrik tvrdi da patuljci ne postoje. A sada, evo, izgleda da ima nečeg.

— Neka taj tvoj pop ide bestraga! — ljutnu se patuljak. — Tebi ću odmah da dokažem da postojim! U šta hoćeš da te pretvorim: psa, mačku, vola?

— Ne vjerujem da ćeš moći u bilo šta da me pretvoriš — nasmija se Dermot. Ali tog istog časa Dermot je pretvoren u krupnog psa, crne dlake, koji je bučno lajao i počeo da trčkara preko lijepih travnjaka.

Poslije nekog vremena, pas dotrča do mjesta gdje se patuljak nalazio. Tog trenutka pas je ponovo pretvoren u zvonara Dermota, koji je zbunjeno buljio u patuljka.

— Dakle, vjeruješ li sada da postojim? Ili treba da te pretvorim u drvo? — podsmješljivo ga upita patuljak.

— Ne, hvala lijepo! Dosta mi je što sam morao da lajem.

— E, pa lijepo! Ja te ne mrzim, Dermote, već sam došao da ti otkrijem tajnu kako da ti druge pretvaraš u bilo koga ili bilo šta. Sviđa li ti se moj prijedlog?

— Oh, kako da ne! — obradova se Dermot.

— Kada kažeš: »abderakadabra« i predmet u šta pretvaraš nekoga, za tren oka konj postaje prvi ministar kraljevstva a birtaš, na primjer, magarac!

— Divno! A obrnuto toj čaroliji šta treba reći?

— Skoro isto! Dodaš još dva slova na kraju: »abderakadabra-no«! — odgovori patuljak i nestade.

Dermot, trljajući ruke, krenu ka popovoj kući. A ako pop Patrik samo nešto prigovori, čarolija je tu!

— Gdje si, lijenštino? — sav crven u licu grmnu pop na Dermota.

— Zašto: gdje sam?

— Još se usuđuješ da pitaš! Ja sam morao da zvonim umjesto tebe. Gdje si se skitao?

— Idi bestraga! — ljutnu se Dermot.

— Šta, zar ti tako meni? Vuci mi se s očiju, inače!...

— Abderakadabra! Pop — svinja! — uzviknu Der-

mot. I, zaista, od popa Patrika ne ostade ništa drugo do krupna, bijela svinja sa popovskom kapom na glavi.

— Gdje je pop? — upita popova žena, koja tog časa iziđe na vrata. — Kuda je otišao? Čula sam da se svađate.

— Evo ga pop! — reče Dermot pokazujući bijelu svinju.

— Iju! Otkud to on? Dermote, mora da si se opet napio! I otkuda tuđa svinja u našem dvorištu?

— Kažem ti da je ovo pop. Ja sam ga omađijao!

— Razmađijaj ga! Odmah!

— Ne prijeti mnogo. Inače, i tebe ću da pretvorim u nešto! — zaprijeti Dermot. — Muka je u tome što sam zaboravio riječ za razmađijavanje. Šta ću sad?

Dok se on preznojavao zbog zaboravljene riječi, dotle je Patrik-svinja spokojno rio korijenje, a žena mu je plakala i kukala:

— Dermote, sjeti se! Patrik i ja te volimo, nemoj da si takav!

Iznenada se pojavi patuljak i reče:

— E, moj Dermote, ništa od tebe! Ti si slab đak. — Onda patuljak izgovori riječ za razmađijavanje: — Abderakadabra-no!

I tog trenutka pop Patrik opet postade pop.

— Ženo, baš sam imao čudan san . . . — reče on.

Tog istog trenutka nestade Dermota. Umjesto njega vidio se samo jedan krupni, žućkasti bumbar koji je ljutito zujao. Dermot je pretvoren u bumbara i čuo patuljkove riječi:

— Zauvijek ćeš ostati bumbar! Tako ćeš moći po čitav dan da se sunčaš.

Od tada više nije bilo zvonara Dermota, samo žućkasti bumbar.

Irska nar. pripovijetka

SUĐENJE KAMENU

Akbar je rano ostao bez roditelja i živio je sa svojim djedom. Istina, iako je djeda bio veoma star i siromašan, činio je sve da dječaku pruži što mu je potrebno za život. A njihov jedini izvor prihoda bila je baklava. Djeda je, još dok je bio mlad, bio glavni poslastičar na dvoru. A kada je ostario i iznemogao, niko se od dvorana nije osvrtao na njega. I tako: djeda je pravio još uvijek odličnu baklavu, a mali Akbar ju je prodavao po ulicama.

Jednoga dana djeda je stavio u korpu dvjesta baklava. Mali Akbar je uvijek prethodno na dno korpe stavljao dobro nazejtinjen papir, da se baklave ne bi zalijepile. Čim bi djeda napunio korpu baklavama, Akbar bi polazio da prodaje ovu poslasticu. I sada, kako je bio pazarni dan a baklava dobra, Akbar je brzo rasprodao svoju robu. Sav novac Akbar je stavio pod masni papir na dnu korpe.

Upravo kada je polazio kući jedna starija žena se omače i pade i prosu punu korpu urmi. Akbar pritrča, podiže ženu i pomože joj da sakupi rasute urme. Dok je on to radio, neko je ukrao njegovu korpu, koju je on bio spustio u blizini.

Mali je počeo da plače. Poslije dužeg traženja nađe svoju korpu iza jednog kamena. Međutim, novac je nestao. Kako je Akbar glasno jecao, okupila se gomila ljudi. Tada naiđe i sudija Ibrahim, koji je Akbara dobro poznavao.

Kada je Akbar obrisao suze i sve ispričao sudiji, ovaj se zamisli i poče redom da ispituje okupljene. Na pitanje: da li su uzeli dječakov novac, jedan po jedan su odgovarali da nisu.

— Lijepo, svi tvrdite na niste uzeli. A kako lopov nije uspio da do sada umakne, on je među vama.

— Sudijo, reci nam koji je taj! — zagrajaše sa svih strana.

— To je, — reče sudija, — kamen, — kamen! On je jedino mogao da ukrade novac malom Akbaru.

Zaori se smijeh. Sudija podiže ruku i staloženo reče:

— Ja sada idem u sudnicu i otvoriću suđenje kamenu. Ko želi da pođe sa mnom, mora da plati pola srebrnjaka.

Radoznalci su navalili da prisustvuju neobičnom suđenju. Svi su bili ljubopitljivi i nisu žalili novac. Kad su ušli u predvorje sudnice, sudija pozva jednog stražara. Zapovjedi mu da donese poveći ćup širokoga otvora i da ga napuni vodom.

— Narode, stavljajte novac u ćup!

U to vrijeme dva momka su dovaljala onaj kamen koji je bio optužen.

Kamen je stavljen na određeno mjesto. Sudija je otvorio svoje knjige.

Jedan za drugim ljudi su bacali novčiće u ćup. Sudija je pažljivo posmatrao. Posljednji je prišao jedan lijepo obučeni čovjek i spustio novčić u vodu. Tog istog trenutka sudija naredi stražarima:

— Ovaj je Akbaru ukrao pare! Pretresite ga!

Čovjek je počeo da se buni, ali ga stražari brzo pretresoše i nađoše u jednom džepu baš onoliko novca koliko je Akbaru bilo ukradeno; nedostajao je samo onaj novčić koga je čovjek bacio u ćup sa vodom.

U sudnici je nastao žagor. Svi su pitali sudiju po čemu je otkrio lopova. A sudija sjede za svoj sto i objavi:

— Vidjeli ste da sam svakog motrio dok ste stavljali novac u ćup. I kod svih, bez razlike, nije bilo ničega neobičnog, dok nije došao na red lopov. Njegov nov-

čić je bio zejtinjav i na vodi se pojavio mastan trag. Zbog čega je novac bio zejtinjav? Zato što ga je siromašni mali Akbar stavio pod masnu hartiju i pipao masnim prstima...

Tuniska nar. pripovijetka

OD UKRADENOG SE NEĆEŠ UGOJITI

Imao neki čovjek dva sina. Kada su odrasli, otac im jednoga dana reče:

— Vrijeme je, djeco, da nađete posao. Recite šta biste željeli da radite, kakvim zanatom da se bavite?

A sinovi ćute, ne znaju šta da odgovore.

— E, onda, — reče otac — idemo po svijetu da vidimo šta ljudi rade.

Idu oni tako od sela do sela, a sinovi sve gledaju, misle koji zanat da odaberu. U nekom selu, na samom raskršću, stoji kovačnica. Uđoše oni unutra. Pozdravili su se s kovačem i porazgovarali. Stariji sin čak uze čekić u ruke i pomože kovaču da iskuje jedno gvožđe. Zatim su se pozdravili i krenuli dalje.

Dođoše u drugo selo. Stariji sin gleda tamo-amo i vidi: nema ovo selo kovača. Tada on reče ocu:

— Zašto da ovde ne podignemo kovačnicu? Tu bih mogao ostati i raditi. Sviđa mi se taj posao.

Obradovao se otac: stariji sin mu bješe našao zanat!

— Dobro, — reče otac — budi kovač u svome selu.

Podigao otac sinu kovačnicu i on se počeo baviti kovačkim zanatom. Ljudi ga hvalili a on je bio srećan i presrećan svojim radom.

Mlađi sin, koliko god sela obišli, nikako da odabere posao. Jednom išao sa ocem pored jednog brezika. Gleda, a ono, na ivici šumarka, pase vo. Pastira nigdje, a selo daleko.

— A što ja, oče, ne bih volove krao? — upita mlađi sin. — To je lak posao, a mesa bih imao svakoga dana. Ugojiću se i obogatiti.

— A ti kradi! — reče otac. — Zato te i vodim po svijetu da odabereš zanat koji ti se najviše sviđa.

Nabaci mladi sin volu uže oko vrata i povede ga kući. A otac reče:

— Pričekaj me tamo na drugom kraju šume. Moram da navratim u selo i pozdravim znanca.

Tjerao sin vola i sve se kao vuk osvrće: ne trči li kogod za njim? Gleda, osvrće se, sav je pretrnuo od straha.

Pričeka na kraju šume dok se otac nije vratio pa onda zajedno potjeraju vola u svoje selo. Kad su došli kući zaklali su vola, odrali ga i počeli da kuvaju meso. Kad je bilo sve gotovo, otac reče sinu:

— Znaš što, sine. Prije nego se prihvatimo jela, hajde da izmjerimo vratove da vidimo koji će se od nas dvojice više udebljati od ovoga mesa.

I otac uze parče kanapa, izmjeri vrat sebi a onda i sinu, pa na uzici veže čvoriće.

Sjeli su za sto. Otac jede meso, a sin sve gleda na vrata da kogod ne naiđe i zatraži vola. Zalaje li pas, prođe li ko pored kuće, a sin zgrabi meso i sklanja ga u ostavu.

I tako prolazio dan za danom... Napokon, pojeli vola i otac reče sinu:

— A sada da vidimo ko se od nas dvojice više udebljao.

Izmjerili vratove. U oca dva puta vrat deblji nego u sina. Začudio se sin:

— Kako je to moguće?

— Eto, tako — reče otac. — Ti si jeo ukradenog vola.

— Pa i ti si jeo isto što i ja!

— A, ne, sine! Ja sam otišao u selo domaćinu i platio mu vola. Zato sam se i udebljao. A ti, čim si sjeo za sto, strah te dograbio za šiju pa te stiskao li stiskao! Zato ti je vrat otanjio još više nego prije što ti je bio. Od ukradenog, da znaš, još niko se nije ugojio.

Bjeloruska nar. pripovijetka

STARČEV PAS

Jedan stari Somalijac pošao je svojim dvokolicama u obližnju šumu da nakupi drva kako bi ih prodao na pijaci. Dvokolice je vuklo bijedno kljuse, a za dvokolicama je trčao veliki starčev pas.

Iznenada, iza nekog žbuna, pojavi se vrlo krupan, debeo i stari panter. On pogleda starca i lijeno reče:

— Poješću ti kljuse.

— Sačekaj dok bar nakupim suvaraka, — zamoli starac — a onda čini što hoćeš.

— Dobro — pristade panter i leže blizu dvokolica. — Pričekaću, ali ne petljaj dugo!

Tada pas pritrča starcu i viknu:

— Neki lovci traže pantera, velikog, debelog i matorog. Da li si ga vidio, starče?

Panter se brže zavuče pod dvokolice i reče:

— Starče, reci da me nisi vidio!

— Nisam... Da, da... nisam ga vidio.

— A šta ti je to pod kolima? — upita pas.

— Kaži: panj — moljakaše panter

— Ogoren panj — već uvjerljivije reče starac.

— Ako je panj, zašto ga onda ne staviš na dvokolice? — upita pas i pobježe.

Kada je pas odjurio, panter, koji je bio velika kukavica, zamoli starca:

— Stavi me na dvokolice i veži kako bih izgledao da sam zaista stari panj.

Ovoga puta starac je drage volje učinio ono za šta ga je panter molio. Upravo kada je panter bio vezan, vrati se pas, zalaja i reče:

— Lovci samo što nisu stigli. Starče, jesi li možda vidio crnog, debelog pantera?

— Ne, tako mi sve sreće, nisam ga vidio.

— A šta ti je to na dvokolicama?

— Ogoren panj.

— Ako je ogorio panj, zašto u njega nije zabodena sjekira kako je običaj i red?

— Pazi, stvarno! — začudi se starac. — To sam, eto, zaboravio. Šta ćeš, starost!

— Brzo, brzo udari sjekirom u mene! Da što više ličim na ogorjeni panj! — povikao panter kome je zbog straha od lovaca srce sišlo u pete.

I starac se nije dugo dvoumio, učinio je kako ga je panter zamolio. Eto, tako je pametni pas spasao starca i njegovo kljuse od strašnoga pantera.

Somalijska nar. pripovijetka

DA LI JE ISTINA

Ovo se, kao što priča kaže, dogodilo u davna vremena. Sve je počelo od manioke. I to baš od one manioke što raste u žarkoj Gvineji, a po svom je ukusu tako nalik običnom krompiru.

Došao seljak na svoje polje, sagnuo se te iščupao duguljasti gomolj manioke.

— Kako je samo sitan! — uzviknu. — Nije veći od vretena moje bake.

— A šta si ti očekivao? — upita manioka. — Mnogo si radio i brinuo oko mene, ljenjivče! — Seljak se zbunjeno okrete; na kraju polja pasao je bik.

— Zar si me ti nazvao lijenštinom? — upita seljak bika.

Bik je mirno žvakao travu i na seljaka uopšte nije obraćao pažnju. Ali zato progovori pas koji je za svojim gospodarom došao u polje:

— Zar si ogluvio, šta li, kad ne čuješ da je to kazala manioka? A kazala je istinu.

Seljak se zaprepastio. Nožem je odrezao granu palme i zamahnuo da njome ošine psa. Ali grana poviče:

— Zašto da ga biješ? Odmah da si me bacio!

Seljak baci granu kao da mu je opekla ruku. Grana pade na kamen. A kamen na to progovori:

— Od ovoga čovjeka samo neprilike! Tek što sam se malo ugrijao na suncu a on me, evo, pokrio granom. Odmah da si sklonio tu granu!

Sada se već seljak sasvim prestrašio. Pa, nikada toga nije bilo: manioka ga grdi, pas joj povlađuje, a evo čak su grana i kamen dobili dar govora! I poče on da bježi.

Trčao je, trčao i, zamalo, da naleti na ribara koji je išao stazom.

— Što je to s tobom, komšija? — upita ga ribar.

Seljak, sav usplahiren, odgovori:

— Manioka me nazvala lijenštinom, moj pas joj je odobravao, palmina grana mi je naredila da je bacim, a kamen se razljutio što je grana pala na njega...

— Ne može to da bude, komšija — reče ribar.

— Zašto ne? — umiješa se u razgovor mreža koju je ribar nosio na leđima. — Baš me zanima da li je granu skinuo sa kamena.

— Ajoj! — kriknu preplašeni ribar pa i on poče da bježi za seljakom.

Bježali su, bježali i, umalo, da obore tkača koji je na glavi nosio veliku balu tkanine. Tkač se razljutio.

— Što vam je, jeste li poludjeli? — viknu.

— Ne znam da li smo mi poludjeli — odgovori seljak, — ali sam siguran da je poludjela moja manioka. Nazvala me lijenštinom! A možda je i pas poludio, ili grana, ili kamen. Avaj, svi su govorili!

— Da, da! — prihvati ribar. — A moja mreža je upitala da li je skinuo granu sa kamena.

— Glupost — reče tkač. — To je nemoguće!

— Zašto nemoguće? — upita tkanina. — Pa vidiš da oni bježe. A zar ti ne bi bježao da se tebi tako nešto dogodilo?

Ali ko sada da o tome razmišlja? Tkač baci tkaninu na zemlju i bos potrča stazom. Za njim, glavom bez obzira, jurnu ribar a za ribarom seljak.

Tako dotrčaše u selo.

A usred sela, na hasuri, dočeka ih poglavar.

— Hej, vi! — poviknu on. — Kuda bježite?

— Nikuda — odgovoriše sva trojica.

— Manioka me nazvala lijenštinom — reče seljak cvokoćući od straha. — Moj pas joj je povlađivao. Grana je kazala: »Baci me!« a kamen: »Makni je!«

— I moja mreža nam se podrugivala — dodade ribar.

— I moja bala tkanine je progovorila. Rekla je da nam je jedini spas u bježanju. I mi, bježimo!

— Gubite se! — podviknu poglavar. — I da ste što prije nestali ispred mojih očiju sa tim vašim luckastim glavama i lažljivim jezicima.

Seljak, ribar i tkač otrčaše što su ih noge nosile.

A hasura, na kojoj je sjedio poglavar, odjednom reče:

— Koješta! Manioka progovorila? Koješta! Otkuda da ona, koja raste u zemlji, zna da govori? Pričaju ti, poglavaru, bajke!

Poglavar sela je tako i zaključio: da, da, to je obična bajka... Zato se i prepričava kao bajka! Ali, ko će ga znati možda je sve ovo i istina? Zašto da ne?!

Gvinejska nar. pripovijetka

ŽUTA RODA

Priča se da je u gradu Fu-Ču živio neki siromašni student. Zvali su ga Min. Bio je toliko siromašan da čak ni šoljicu čaja nije imao čime da plati. I sigurno bi umro od gladi da nije bilo jednog vlasnika čajane. Sažaljevajući bijednoga studenta, on ga je besplatno hranio i pojio.

Jednoga dana Min dođe vlasniku čajane i reče:

— Ja odlazim. Novaca nemam i ne mogu da platim ono što sam pojeo i popio. Pa ipak, htio bih da vam se odužim. Evo, pogledajte.

Student izvadi iz džepa komadić žute krede i na zidu čajane nacrta rodu. Izgledala j kao da je živa, samo — bila je žuta.

— Ova će vam roda, — reče Min — zaraditi deset puta više novca nego što vam ja dugujem. Svaki put kada se ovdje sakupe ljudi i vi tri puta udarite dlan o dlan, a roda će sići sa zida i početi da igra. No, zapamtite jedno: nikada nemojte zahtijevati da roda igra za samo jednog jedinog čovjeka! Ako se to ipak desi, znajte, to će biti posljednja rodina igra.

Glas o ovom čudu raznio se na sve strane. Ljudi su nagrnuli u čajanu, a njen vlasnik se naglo obogatio; obistinile su se riječi studenta Mina.

Ali, jednoga dana u čajanu dođe knez. Kada je vidio oko sebe samo seljake i radnike, naredi da ih istjeraju. Sluge počeše da udaraju štapovima, i gosti se razbježaše. U čajani je ostao samo knez. On pred vlasnika baci kesu zlatnika i naredi da mu pokaže igru žute rode. Ugledavši toliki novac, vlasnik čajane zaboravi na sve, i tri puta udari dlanom o dlan. Nekako nevoljno žuta roda siđe sa zida i odigra jednu igru, a zatim se vrati na svoje mjesto. Više se nije ni pomakla.

Još iste noći neko zakuca na vrata čajane. Vlasnik otvori vrata i ugleda studenta Mina. Ovaj, bez riječi, izvadi iz džepa frulu, zasvira i pođe ne osvrćući se. Žuta roda se prene, skoči sa zida i krene za njim.

Od tada više niko nije vidio studenta Mina i njegovu čudesnu žutu rodu.

Kineska nar. pripovijetka

SLUGA PODUČIO GOSPODARA

U škrta gospodara imanje se iz godine u godinu širilo. Došlo je čak do toga da više nije mogao sam da obavlja poslove pa je morao da unajmi uslugu. Već prvog dana gospodar probudi slugu u sam osvit zore, pa reče:

— Ustaj, momče, vrijeme je da se ide u polje.

Sve do podneva obojica su orala, nijednom nisu stali da bi ispravili leđa. A kad je došlo vrijeme ručka, gospodar reče:

— Svaka kuća ima svoje običaje. Ja, na primjer, kada radim, niti jedem niti pijem, nego se samo pretvaram da ručam. Tako sam brže gotov s jelom, a poslije i lakše nastavim posao. Ugledaj se na mene, uči se.

Izvadio gospodar nož pa mahnuo njime kao da reže hljeb. Zatim napravi pokret kao da na hljeb stavlja krišku sira, a onda kao da iz boce naliva vino u čaše. Tako je »jeo«, »pio« i sa koljena »stresao mrvice«.

Sluga ga gledao pa činio isto.

— No, jesi li ručao? — upita ga gospodar.

— Kao da jesam — odgovori sluga.

— A jesi li sit?

— Kao da jesam.

— E, onda na posao.

Prihvatili se obojica plugova, ali gospodar uskoro opazi da sluga stalno ore jednu istu brazdu.

— Šta je to, momče? Stalno si na jednom istom mjestu!

— Radim prema običaju u vašoj kući: najprije sam »jeo«, a sad, eto, »radim«.

Shvatio gazda da ovako neće moći dalje. Drugog jutra poslao je slugu u vinograd i u torbu mu stavio tvrdu ječmenu pogaču i bocu prokislog vina.

Kopao sluga sve do podne, a onda je sjeo pod staru osušenu jabuku da ruča. Gotovo da zube polomi o tvrdu ječmenu pogaču, a od kisela vina mu se smučilo. Obrisao on usta, pa reče:

— Jabuko, jabuko, od čega li si ti usahnula? — I na to sam odgovori: — Gospodar te nije dovoljno pojio, nije te hranio i kako da se onda ne osušiš!

Onda sluga legne pod drvo i zaspa. Kada se uveče vratio kući, gospodar ga zapita:

— Jesi li mnogo uradio, mnogo okopao?

— Došao sam do stare jabuke.

— Malo je to. No, sutra ćeš sve nadoknaditi.

Drugoga dana došao sluga do stare jabuke pa odmah pogledao u torbu da vidi šta mu je gospodar spremio. Na dnu torbe bila je ista onakva ječmena pogača, ali još crnja, i isto onakvo vino, samo još mutnije. I sluga zapita jabuku:

— Jabuko, jabuko, zašto na tebi nema cvijeta?

— Gosodar me nije pojio, nije hranio, zato na meni nema cvijeta.

— I mene slabo hrani i poji — reče sluga. — Zato i neću za njega da radim. Bolje je da legnem i spavam.

I leže pod drvo pa zaspa.

Gazda je u to vrijeme došao u vinograd da vidi koliko je sluga okopao. Ali se na vrijeme skrio iza ograde tako da je sve čuo šta je sluga rekao jabuci. I sada, kad je ovaj zaspao, privuče se, kradom uze torbu i požuri kući.

— Hej, ženo! — doviknu on gazdarici. — Stavi u torbu svježega hljeba i sira, natoči dobroga vina i odnesi slugi u vinograd. I nemoj ga buditi. Kad se probudi, sam će vidjeti.

Odnijela gazdarica torbu u vinograd. Uveče, vratio se sluga kući i reče:

— Posao je gotov! Cio sam vinograd okopao.

I posao otada krenu kako treba — naučio sluga svoga gospodara da onoga koji radi valja i dobro nahraniti.

Francuska nar. pripovijetka

ČUDOTVORNI LIJEK

U jedne žene bila dva sina: rođeni sin Tonik i pastorak Honzik. Svi su o Honziku govorili da je budalast, a maćeha je to iskoristila: gdje god je, i kad god je mogla, poslove je svaljivala na Honzikova leđa.

Tonik je bio poznat kao liještina. Poslao ga, jednom, otac u šumu po drva. Ali se on poče izgovarati da je bolestan. Maćeha odmah pozva Honzika:

— Brže trči u grad i donesi Toniku lijek!

Honziku se nije išlo u grad, ali što se mora, mora! Spremio se i pošao. A Tonik i maćeha viču za njim:

— Trči, trči što te noge nose!

Stigao Honzik u grad, našao apoteku pa sjetivši se da mora da žuri, htjede da utrči ali naleti na staklena vrata i razbije ih.

Izišao apotekar da vidi kakav je to tresak. A Honzik mu odmah ispriča da je Tonik bolestan i da je on došao u grad po lijek.

— Znači, ti si razbio staklo! — poviče apotekar da dograbi štap. — Evo ti lijek! — Evo! — vikne apotekar i dva puta ošine Honzika preko leđa.

Dotrčao Honzik kući, a maćeha odmah k njemu:

— Hajde, brže, daj taj lijek!

— Ali, ne znam, neće li Toniku taj lijek naškoditi?!

— Ne brbljaj! — poviče maćeha. — Valjda apotekar zna šta je dao! Brže!

Tada Honzik dohvati štap, pa dva puta dobro udari Tonika. Tonik skoči iz kreveta kao oparen i počne bježati. A Honzik će maćehi:

— Eto, vidiš, Tonik je ozdravio! Pomogao mu ovaj lijek!

Češka nar. pripovijetka

ČIME SE HRANE PILIĆI

Došao Goa u strani grad na pijacu da proda piliće. Tek što je svoju robu izložio na prodaju, dođe stražar i upita ga čime je hranio piliće. Ništa ne sluteći, Goa odgovori:

— Pšenicom.

— Pokaži mi račun da si platio porez na pšenicu kojom si hranio svoje piliće. I nemoj da mi se izmotavaš kako ne znaš da se na pšenicu mora da plati porez.

A Goa, zaista, ništa nije znao o tome porezu na pšenicu i, jasno, nije ga ni platio. Zato mu je stražar, na ime kazne, uzeo polovinu novca koji je dobio za prodate piliće.

Isto se dogodilo drugi, treći i četvrti put kada je Goa izjavio da piliće hrani kukuruzom, prosom, bobom.

A kada je Goa ponovo donio piliće na prodaju i kada ga je stražar upitao čime je hranio piliće, Goa odgovori:

— Ja svakom piletu ujutro dadem po jedan novčić i puštam ih da za jelo kupe ono što im se sviđa!

Arapska nar. pripovijetka

ČAROBNA TRAVA

U seosku gostionicu došao na noćenje putujući trgovac. Stavio je pored sebe torbu sa robom i zamolio gostioničarku da mu pripremi večeru.

Nije mnogo robe bilo u putujućeg trgovca. No, pohlepna gostioničarka pomisli: »Dobro bi bilo uzeti trgovčevu robu!« Dok je u kuhinji spremala večeru, ta joj misao nikako nije izlazila iz glave. Najzad reče mužu:

— Došao je putujući trgovac. Bilo bi dobro da prisvojimo njegovu torbu s robom.

— Ništa jednostavnije — odgovori muž. — Stavi mu u jelo travu »mega«. Onaj koji pojede tu travu, izgubi pamćenje. Ma šta da se desi, ma šta da ima, on će sve zaboraviti. A šta drugo putujući trgovac može da zaboravi nego svoju robu?

Gostioničarka je tako i učinila. Nabrala je trave »mega« i stavila je u večeru za trgovca. Trgovac pojede večeru i pođe u sobu na počinak.

Idućeg jutra, vrlo rano, trgovac je otišao iz gostionice. A gostioničarka, čim se probudila, odmah potrča u njegovu sobu da bi uzela torbu s robom. Ali, soba je bila prazna.

— Ah, ti, budalo! — poče gostioničarka da grdi svoga muža. — Ti si me nagovorio da mu u jelo stavim čarobnu travu. Ali, trgovcu nije bilo ni na kraj pameti da ostavi svoju torbu s robom!

— To ne može biti! Ako nije zaboravio torbu, onda je morao da zaboravi nešto drugo — samouvjereno odgovori muž.

— Kad ti kažem da ništa nije zaboravio — povika gostioničarka.

— To ne može biti! — ljutito će muž. — Treba dobro pogledati i promisliti!

Gazdarica se zamislila. Odjednom se lupnu dlanom po čelu i reče:

— Zaboravio je! — Zaboravio!

— Eto vidiš — obradova se muž.

— Zaboravio je! Zaboravio je da plati večeruuu!...

Japanska nar. pripovijetka

S A D R Ž A J :

— Prijatelj i neprijatelj (Prevod: Davor Hlap) 5
— Teta lija i vuk (Prevod: Danica Jakšić) 5
— Vrapčev poklon (Prevod: V. Ilić) 8
— Lisica sudija (Prevod: Miodrag Šijaković) 11
— Mudrost svijeta (Prevod: Davor Hlap) 12
— Kućni i poljski miš (Prevod: Jugana Stojanović) 13
— Gologlavi (Prevod: Miodrag Šijaković) 15
— Kormoran i gavka (Prevod: Mirko Cvetkov) 16
— Zec preplašio tigra (Prevod: Davor Hlap) 18
— Češljugarka (Prevod: Mirko Cvetkov) 20
— Pas i gazela (Prevod: Miodrag Šijaković) 21
— Pas i lisica (Prevod: Miodrag Šijaković) 22
— Veliko putovanje malog miša (Prevod: Miodrag Šijaković) 22
— Bijelo magarence (Prevod: Miodrag Šijaković) 23
— Laž (Prevod: Miodrag Šijaković) 25
— Levijatan, lisica i ribe (Prevod: M. M. J.) 26
— Antilopa i drvosječa (Prevod: Miodrag Šijaković) 29
— Leopard i antilopa (Prevod: Davor Hlap) 31
— Bijeli konj (Prevod: Miodrag Šijaković) 32
— Zlatorogi jelen (Prevod: Miodrag Šijaković) 35
— Zašto damani nemaju rep (Prevod: Danica Jakšić) 36
— Sova i gavran (Prevod: Miodrag Šijaković) 38
— Lukavi pauk (Prevod: Miodrag Šijaković) 39
— Mačka i miševi (Prevod: Miodrag Šijaković) 41
— Pohlepni Čača (Prevod: Miodrag Šijaković) 43
— Vrabac i lisica (Prevod: Davor Hlap) 44
— Slonče (Prevod: Miodrag Šijaković) 47
— Vuk i djetlić (Prevod V. Stanojčić) 50
— Crvenperka i štuka (Prevod: M. Lazarević) 50
— Nezahvalnost (Prevod: Miodrag Šijaković) 51
— Pamuk (Prevod: Miodrag Šijaković) 52
— Srna i kornjača (Prevod: V. Stanojčić) 56

PRIČE O LJUDIMA

— Čije su ruke ljepše (Prevod: Radojka Pupovac) 61
— Tri roda (Prevod: Miodrag Šijaković) 62
— Tako jedu kod nas (Prevod: Radojka Pupovac) 63
— Prsten (Prevod: Miodrag Šijaković) 64
— Veliki pasulj (Prevod: Miodrag Šijaković) 65
— Pet jaja (Prevod: Miodrag Šijaković) 67
— Kamletov cvijet (Prevod: Miodrag Šijaković) 70
— Čudni momak (Prevod: Miodrag Šijaković) 73

— Otac i sin (Prevod: N. N.) 75
— Krađa konja (Prevod: J. Stojanović) 76
— Mala malecka (Prevod: L. Semenović) 77
— Dovitljivi prosjak (Prevod: Miodrag Šijaković) 79
— Abu-Nuvas (Prevod: Miodrag Šijaković) 80
— Pobjednik leoparda (Prevod: M. Đorđević) 82
— Mudri krojač i mandarin (Prevod: S. Lazić) 85
— Sovica mudra glavica (Prevod: Miodrag Šijaković) 87
— Veliki mudrac (Prevod: Miodrag Šijaković) 91
— Priča bez kraja (Prevod: Miodrag Šijaković) 92
— Dječak sa praznom saksijom (Prevod: Predrag Lukša) 94
— Sreća i novac (Prevod: Predrag Lukša) 95
— Kon i Mon (Prevod: Predrag Lukša) 98
— Čovjek koji se pretvorio u bumbara (Prevod: Predrag Lukša) 100
— Suđenje kamenu (Prevod: Predrag Lukša) 103
— Od ukradenog se nećeš ugojiti (Prevod: Predrag Lukša) 106
— Starčev pas (Prevod: Predrag Lukša) 108
— Da li je istina (Prevod: Predrag Lukša) 110
— Žuta roda (Prevod: N. N.) 112
— Sluga podučio gospodara (Prevod: N. N.) 114
— Čudotvorni lijek (Prevod: Predrag Lukša) 117
— Čime se hrane pilići (Prevod: Predrag Lukša) 118
— Čarobna trava (Prevod: Predrag Lukša) 118

PRIČE O LJUDIMA I ŽIVOTINJAMA

II izdanje

Izdavač: »Veselin Masleša« ,OOUR Izdavačka djelatnost Sarajevo / Za izdavača: Muharem Skopljak / Tehnički urednik: Milojka Savić / Korektor: Dževahira Hodžić / Štampa: IP »Veselin Maslaša«, Sarajevo, OOUR Štamparija Mostar / Za štampariju: Rudo Bandić

Putem Kolonije »Lastavica«, od njenog osnivanja, 1959. *godine, pa do danas, konkursima za najbolje sastave o knjigama za djecu obuhvaćeno je:*

— 70.000 *učenika iz,*
— 1.050 *osnovnih škola,*
— *napisano je* 320.000 *sastava,*
— *nagrađeno je* 7.000 *učenika:*
— 5.500 *učenika nagrađeno je sa pet i deset knjiga s autogramom pisca,*
— 1.500 *nagrađenih učenika iz svih republika i pokrajina, boravilo je u Koloniji »Lastavica«,*
— 320 *škola nagrađeno je kompletnom bibliotekom »Lastavice«,*
— 550 *nastavnika maternjeg jezika nagrađeno je knjigama naših biblioteka, a*
— 50 *nastavnika boravilo je u Koloniji.*

Preko Kolonije »Lastavica«, koja djeluje u okrilju ove renomirane i omiljene biblioteke, na najbolji mogući način ostvarena je saradnja izdavača, učenika, pisaca, škola, nastavnika maternjeg jezika, biblioteka, knjižara, kao i mnogih zajedničkih nosilaca daljeg razvoja dječje knjige u nas.

Kolonija »Lastavica« postala je jedinstvena kulturna institucija ove vrste u nas jer ima veoma značajnu ulogu u afirmaciji književnosti za djecu i igra važnu ulogu u književnom vaspitanju mladih.

Kolonija »Lastavica« postala je velika književna tribina književnog stvaralaštva za djecu.

Do sada je na konkursima »Lastavice« učestvovalo 54.000 *učenika čiji je maternji jezik srpskohrvatski-hrvatskosrpski i* 15.600 *učenika čiji je maternji jezik makedonski, slovenački, kao i jezici ostalih naroda i narodnosti naše zemlje.*

Redovni gosti Kolonije su naši i strani pisci, predstavnici pionirskih i omladinskih organizacija, izdavačkih kuća, organizacija za vaspitanje i zaštitu djece, obrazovnih institucija i ostalih društvenih organizacija iz naše zemlje i socijalističkih zemalja.

Da je Kolonija »Lastavica« izuzetna institucija u kojoj se okupljaju pisci, uspostavlja prisni kontakt pisca i djece, pisaca i pisaca, pedagoga i drugih stvaralaca u jedinstvenoj kulturnoj, vaspitnoj i društvenoj akciji — govore i podaci o boravku književnika u Koloniji.

Na inicijativu Saveza demokratske omladine svijeta, pokrenuta je edicija »Djeca svijeta«. »Lastavica« je u međunarodnoj redakciji izdala drugu knjigu ove edicije i na taj način povezala i zbližila kontinente, narode, djecu čitavog svijeta.
Tim velikim poduhvatom, izdavačkim i književnim, »Lastavica« je omogućila da se upoznamo s avangardnim stvaralaštvom za mlade, da se uključimo u međunarodnu saradnju, da istaknemo vrijednosti naše dječije literature.

Biblioteka »Lastavica« objavila je
110 *djela*
osamdeset trojice stranih autora u tiražu od
4,000.000 *primjeraka.*
U Lastavici su objavljena najbolja i najuspjelija djela dječije literature evropskih i drugih naroda — Francuske, Engleske, SSSR-a, Italije, Amerike, Čehoslovačke, Poljske, Njemačke, Mađarske, Bugarske, Rumunije, Skandinavskih zemalja, a knjigom Djeca svijeta obuhvaćeni su savremeni pisci svih kontinenata.

